

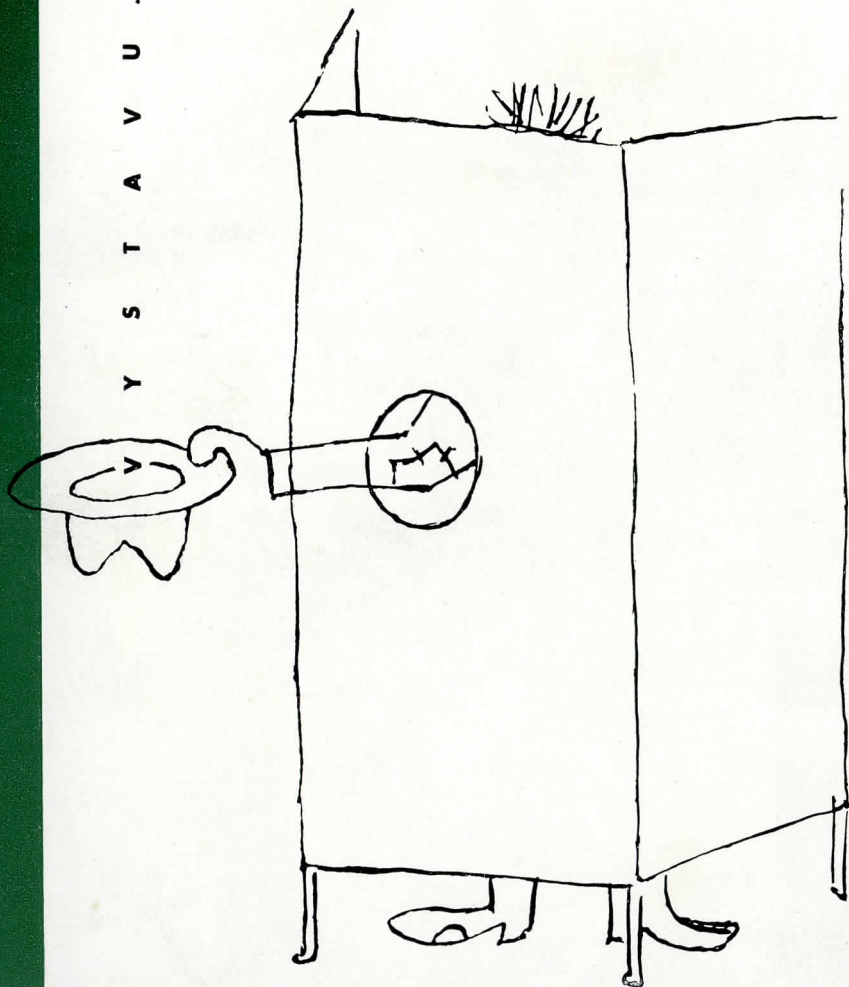
repertoár malé scény

ROČNÍK 5 | 1967 | ČÍSLO 5

rimcs

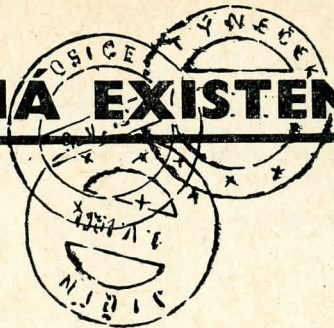

Y S T A V U J E L Á S Z L Ó R É B E R

ZKŮACHOVANÁ EXISTENCE

JIŘÍ FLÍČEK

Milí rodičové, váš syn je fláma a jiné věci. Jestli mu nedomluvíte, pustím si plyn. Vaše Marie

Týneček, 13. 4. 1961

Chlapče, co děláš?! Jestli se nepolepšíš, tak co máme dělat my?! Jednou ses oženil, tak musíš plnit to, co manželství přináší!

Tví rodiče. Maminka a tatínek

V Rosicích, dne 19. 4. 1961

Drazí doma! Tatínku a maminko! Nevím, o co jde. Všechny peníze dávám ženě a sám žiju hůř, než za studentských dob. Ted' jsem samej dluh. O co jde?! Alfréd

Týneček, 26. 4. 1961

Milý zeti! Psala nám Marie, že to s tebou nemůže už vydržet, protože piješ pivo. Dědeček

V Jičíně, dne 1. 5. 1961

Milý tcháne! Jestli piju pivo, tak už nic jiného. Buďte rád, že Marii miluji, jinak bych se musel oběsit. Alfréd

Týneček, 5. 5. 1961

Syn u, ty nevíš o co jde?! Vždyť máš vysokou školu! Všechny úspory jsme na to dali, abys věděl, o co jde! Rodiče

V Rosicích, 9. 5. 1961

Vážený soudruhu Kramasile! Nájemníci v domě
čp. 678 v ulici Matky Boží si stěžují, že ve svém bytě křičíš!
Měl bys vědět, že socialismus nesnáší křik. Jinak, kdybys to
nevěděl, museli bychom si tě podat. Uliční výbor. Za něj Jan
Cvikroš. Razítko.

Týneček, 16. 5. 1961

*Soudruzí uliční výbore! Platím za byt takové hříš-
né peníze, že nevím, kde jinde bych si mohl ulevit. Na schů-
zích to nejde — tak kde jinde?! Ostatně, po 22.00 hodině, jak
předpisuje domovní řád, už nekřičím. Co je tedy komu po
tom?! Alfréd Kramasil*

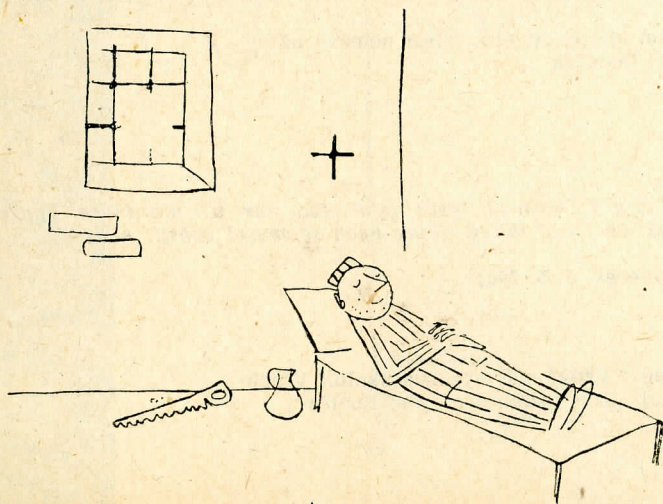
Týneček obratem 17. 5. 1961

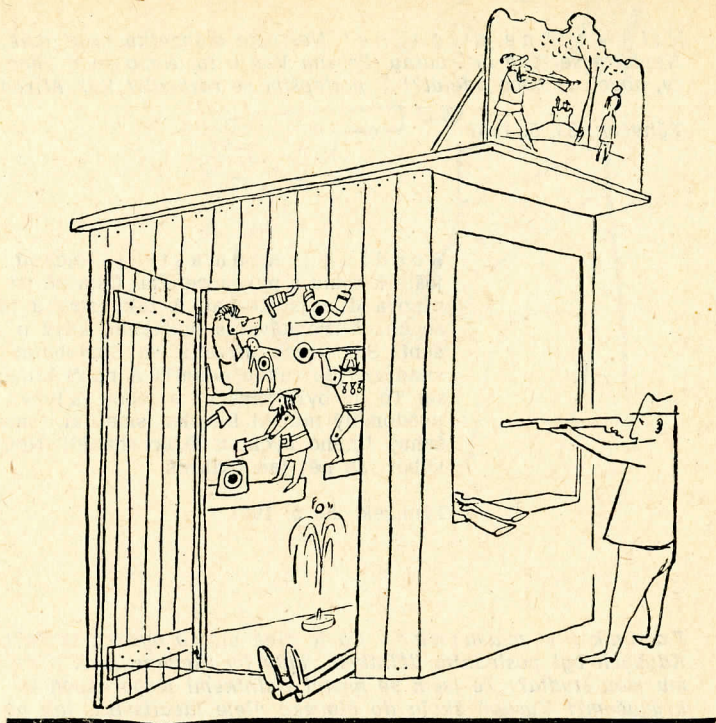
Drahoučká Marie! Ještě pije ten Tvůj pivo?! Myslíme
si s maminkou, že bys mu měla ukázat své paže. Chudáčku!
Toho ses musela dožít! Litujeme Tě. Ale máte spolu dítě! Tvůj
otec.

V Jičíně, dne 9. 5. 1961

Milí rodiče! Není to k vydržení! Hadrář je to, ten můj.
Píšete, abych ho zmazala. Dobrá, zkusím to. Už ode mne dostal,
co se do něho vlezlo. Jak křivě bude vyrůstat Alžbětka, když
to vidí! Bože! Vaše Marie

Týneček, 21. 5. 1961

Soudruhu! Velmi se mýlíš, že můžeš křičet ve svém bytě. Poskytl Ti jej stát a naše společnost a na něj a na ni křičet přece nemáš proč. Nebo ano?! Vysvětlí se! Uliční výbor. Za něj Jan Cvikroš. Razítko.

Týneček, 22. 5. 1961

Soudruzí uliční výbore! Že nemám proč! Ale už jsem to přece vysvětlil, že si nemám kde ulevit. Nebo snad je někde nějaké zařízení pro úlevu?! Platím za jednopokojový byt dvě stě dvacet korun. Já si na to občasné křičení přece platím! Nebo už není nikde soukromí?! Topič, když se zhluká, tak prořve celou noc. Já jednou za rok v sobě nastrádám všechna příkoří, o nichž nelze prakticky nikde mluvit, a když to ve mně jednou za čas vybuchne, tak přece musím, — to je lékařsky dokázané! —, musím tu stlačenou energii v sobě přece nějak ze sebe vypustit. I soudruh Lenin přece o tom psal. Mužik tak dlouho chodí za pluhem, až jednoho dne vezme pluh a rozbije někomu hlavu. Chcete snad, abych si počínal jako Leninův mužik?! S přátelským pozdravem Alfréd Kramasíl

Týneček obratem 23. 5. 1961

Milý tcháne a tchýně! Neštvete manželku proti mně. Neplette se mně do rodiny. Prosím Vás o to. Nebo snad chcete, abych si něco udělal?! V nejlepším se rozvedl?! Váš Alfréd

Týneček, 23. 5. 1961

Soudruhu Kramasile! Nechoď na nás s Leninem a ještě k tomu s pokrouceným! Ostatně jsi neuvedl, z kterého Leninova díla jsi čerpal. A taky stranu jsi neuvedl. A pak, jak se chceš srovnávat s mužikem, když o zemědělství nemáš tušení. Seš přece úředník ve Stavebním podniku. Chtěl by jsi snad vzít do rukou panel?! A po čí hlavě bys praštil?! Vysvětlí se! To by bylo závažné s tebou, kdybys chtěl jednat jako neuvědomělý mužik! Dneska jsme dál. Jsme lidé! A na topiče nešáhej. Jiného bychom těžko sháněli. Neměl lehké mládí. Uliční výbor. Za něj Jan Cvikroš.

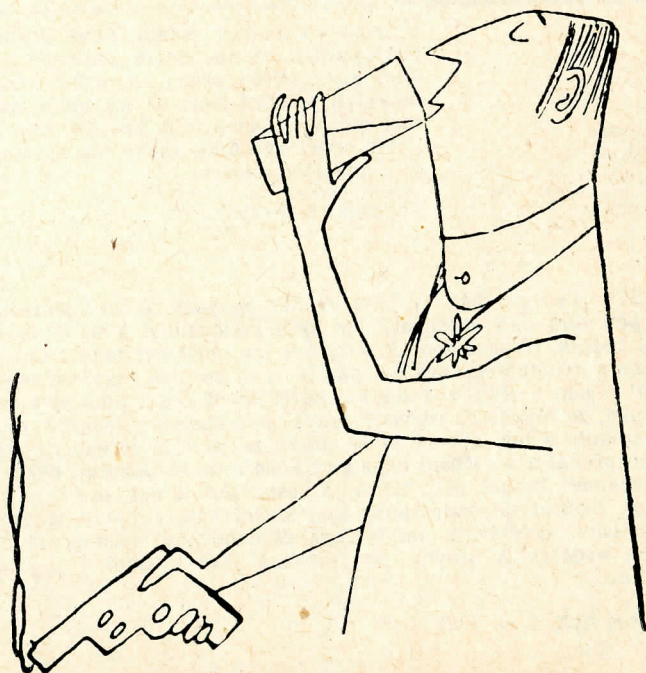
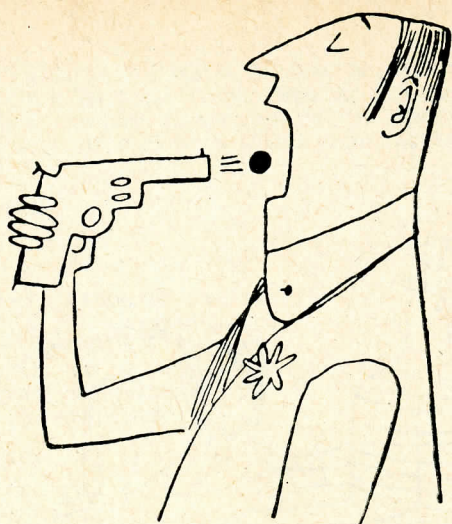
Týneček, 29. 5. 1961

Tatínku a maminko! Co je mně platná vysoká škola?! Kdybych byl posledním dělníkem, bylo by všechno jiné. K čemu jsou studia?! Že jsem se nestal zedníkem! Nebo aspoň pokrývačem?! Vysoká škola do člověka vleje idealismus, jak by to či ono mělo vypadat, ale o životě mu řekne tak málo, že jeden pak kouká na všechno jako mladej vrabec na vrata. A finančně je taky bit! Z toho to všechno pochází, z toho nedostatku, neboť jiné důvody tu nejsou. Často, když sleduji ty zmatky kolem rozvodů, musím nad tím jen kroutit hlavou. Jako by ti chudáci, co se rozvádějí, si nějak pomohli. Člověk, ať muž nebo žena, jsou dvě samostatné jednotky, které se nemohou nikdy sblížit natolik, aby si naprosto rozuměli. Žena, ať dělá co chce, má vždycky sklon k slzám a hysterii. Muž zas, aby dokázal své mužství, ke sklenici piva. Já nic špatného nedělám a věřím, že tímto dopisem je mezi námi jasno. Váš syn Alfréd

Týneček, 29. 5. 1961

Drahý zeti! Kdyby ses rozvedl, udělal bys to nejlepší, co bys měl udělat! Dědeček

V Jičíně, dne 2. 6. 1961

Drazí rodiče! Včera, když dostal Alfréd Váš dopis, vůbec nepřišel na noc domů. Jistě byl s nějakou ženskou, na to dám krk! Alfréd přišel až druhý den po pracovní době. Nic nemluvil a když jsem se ho ptala, kde byl, řekl, že mně po tom nic není. Nenávídím ho, ale mám ho ráda. Co mám dělat? Dcera musí být toho všeho, co s ním prožívám, ušetřena. Je mi nanic. Vaše Marie

Týneček, 3. 6. 1961

Milý synu! Tak Ty nám vyčítáš, že jsme tě jako jediného z pěti dětí dali studovat?! To si nezasloužíme! Tvůj dědeček byl zedník, já jsem zedník, a ty bys jím chtěl být také?! Chtěli jsme s maminkou, abys byl pán — a ty se nám takto odměňuješ! A kdo ti říká, aby ses rozvedl?! To už seš z toho piva tak zblblý, že myslíš na rozvod? Právě jsme dostali z Týnečku opis protokolu s tebou, v němž se praví, že jsi z 2. června na třetího přenášel po městě odpadové koše a že tě pokutují dvaceti korunami. Zešlel jsi?! Už ti je šestatřicet a měl bys mít rozum. Ostatní tví sourozenci jsou slušní lidé, zajišťují si svou existenci, vydělávají, jen ty seš zkrachovaná existence?! To nám nedělej! A urovnej se v rodině! Tvůj tatínek i za maminku

V Rosicích, 6. 6. 1961

Soudruhu Kramasile! Marně čekáme, že se vysvětlí! Na dopis z 29. 5. t. r. jsi dosud neodpověděl. Ač jsme trpěliví, poslali jsme přepis, abychom Ti pomohli, na Váš závodní výbor ROH, neboť nám jde o člověka. Uliční výbor. Za něj Jan Cvikroš. Razítko

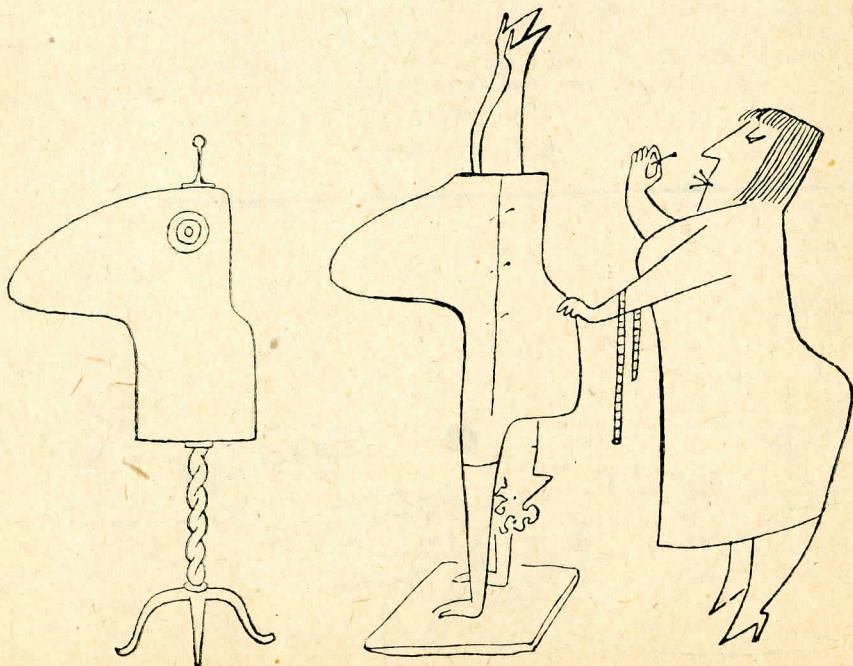
Týneček, 11. 6. 1961

Vážený soudruhu Kramasile! Žádáme Tě, abys ses dostavil na schůzi výboru ROH dne 17. 6. t. r. a vysvětlil, proč křičíš doma v bytě, zejména proč vykřikuješ. Dále musíme projednat opis protokolu, který nám zaslala VB ve věci Tvého chuligánství s odpadovými koši. S odborovým pozdravem František Bílek, v. r., předseda ZV ROH, Stavební podnik.

Týneček. Razítko. Datum. Obojí rozmazané.

Milý tatínku! Včera Alfréd zmizel a nepřišel opět v noci domů. Volala jsem dneska do Stavebního podniku a v práci není. Určitě má nějakou ženskou. Naposled byl viděn v Plzeňské restauraci. Se všemi se rozloučil a přál si, aby přišli na jeho pohřeb. Co budu dělat? Nemohu bez něho žít! Alžbětka posílá pusinky. Marie

Týneček, 18. 6. 1961

Závodnímu výboru ROH Stavebního podniku, n. p. v Týnečku, k rukám s. Bílka. Vážený soudruhu předsedo, s radostí jsem přijal pozvání na výbor ROH. Jako chuligán si uvědomuji, že jsem se dopustil přestupků proti socialistickému soužití (viz koše na odpadky a úleva ve vlastním bytě). Omluv mě však, nejsem s to v této době poslouchat cokoli, nejméně pak členy výboru, jichž si vážím, neboť si dosud myslí, že člověk je natažený stroj. Prosím, aby moje jméno nebylo nikdy spojováno se smutkem.
S odborovým pozdravem Alfréd Kramasil

Radhošť, 18. 6. 1961

Soudruzí uliční výbore! Na dopis z 29. 5. t. r. už neodpovím. Jsem uličnímu výboru vděčen za vše, co pro mne udělal. Víím, že nemá nic jiného na starosti, než pečovat o člověka.

S uličním pozdravem Alfréd Kramasil

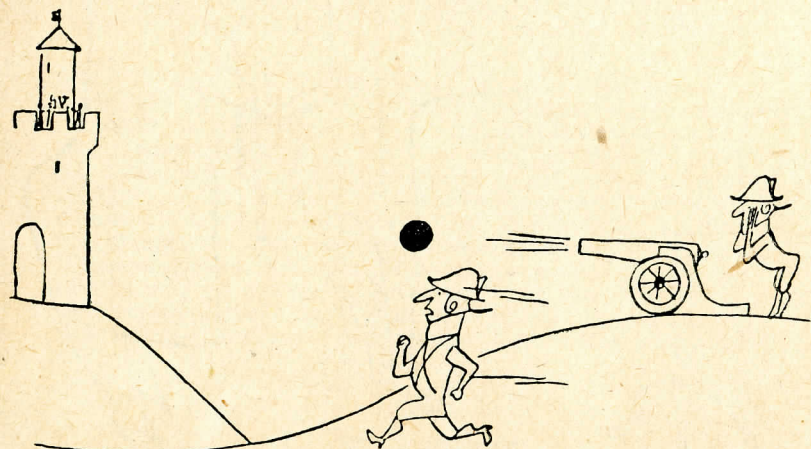
Radhošť, 18. 6. 1961

Milý tcháne a milá tchýně! Na rozvod nikdy nepřistoupím! Ještě jsem dlužen dva tisíce za svatbu! Děkuji vám za všechno, hlavně za to, že jste ke mně byli upřímní a tvrdí. Člověk si nic jiného nemůže přát. Postarejte se, prosím, o Alžbětku a Marii. Alfréd

Radhošť, 18. 6. 1961

Milý tatínku a mamínko! Děkuji vám za rady do života a vychování. Víím, že dělám hloupost, ale snažte se mne pochopit. Je to logické dovršení všeho, čím jsem prošel.
Váš syn Alfréd

Radhošť, 18. 6. 1961

Milá Marie! Co ještě říci? Je měsíc růží. Jako skaut jsem tenhle měsíc maloval vždycky jako růžový. Předpokládej, že jsem šel trhat růže a že jsem se popíchal. V tomhle měsíci jsme počali naše dítě. V tomhle měsíci nemůže být nikomu smutno, že odešel. Voňavá atmosféra června působí jako lék. Myslela sis možná, že mám někoho jiného v hlavě, než Tebe. Buď klidná, nebylo tomu tak. Věděl jsem, že si Tě беру na celý život. A byla to pravda. Tvůj Alfréd

Radhošť, 18. 6. 1961

Vážená paní Kramasilová!

Ve všech novinách proběhla zpráva o tom, že je Váš muž od 18. 6. t. r. nezvěstný. Byl zveřejněn rovněž popis jeho oblečení a postavy. Dosud se nepodařilo — přes veškeré úsilí bezpečnosti — ho objevit.

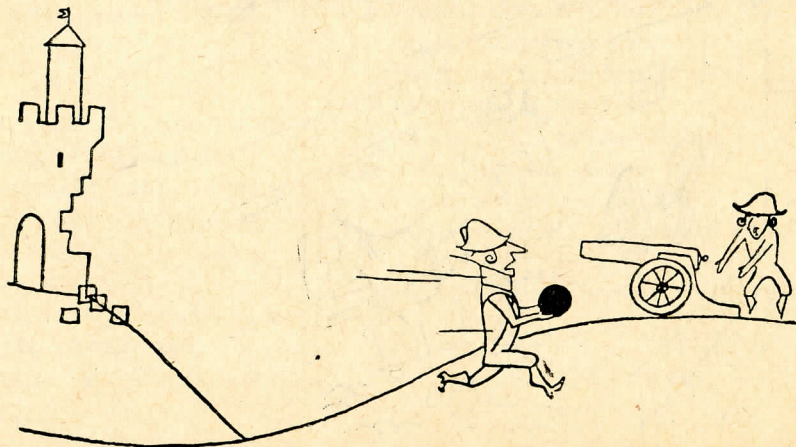
S bezpečnostním pozdravem Alois Kárnert, v. r., VB Týneček

Datum neuvedeno.

Vážená soudružko Kramasilová!

S hlubokým žalem v srdci Ti projevuje ZV ROH Stavebního podniku n. p. v Týnečku soustrast k tragickému úmrtí Tvého manžela, inženýra A. Kramasila, který byl vždycky vzorným pracovníkem našeho podniku. Čest jeho památce! Zřítíl se, jak bylo zjištěno, když šplhal na severní stěnu Grafitového štítu. Jeho smrt byla důkazem toho, že chtěl stále výš a výš. Nikdy na něho nezapomeneme. S odborovým pozdravem František Bílek, předseda ZV ROH Stavebního podniku, n. p.

Týneček, 27. 12. 1961

Vážená soudružko Kramasilová!

Uliční výbor Ti vyjadřuje soustrast k nešťastnému úmrtí Tvého chotě, kterého jsme si vždy vážili a jehož příkladu v soukromém i společenském životě si budeme vždy vážit. Ulici, v níž bydlíš, necháme podle posledního usnesení uličního výboru přejmenovat z Matky Boží na Kramasilovu ulici.

Uliční výbor. Za něj Jan Cvikroš. Týneček, 2. 1. 1962

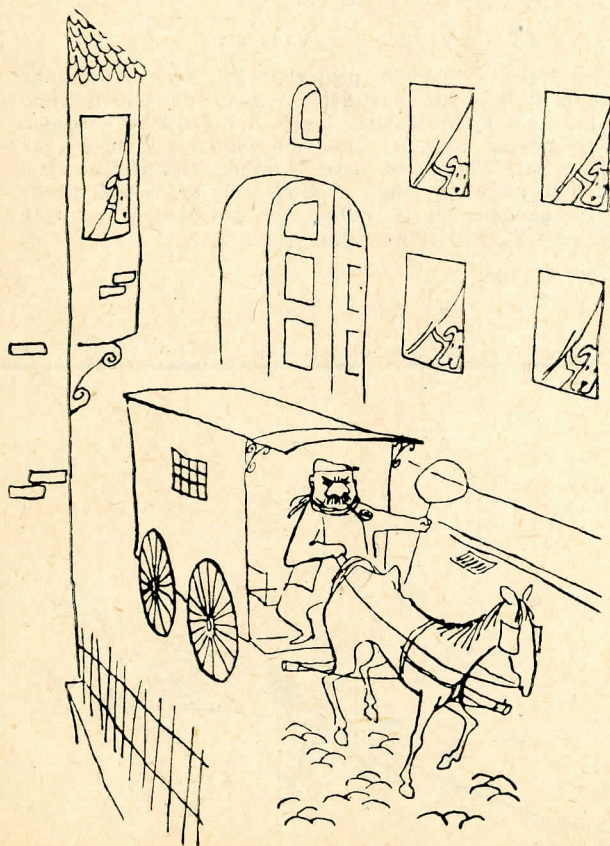
Alfréd Kramasil, ul. Alfréda Kramasila, čp. 678, Týneček

Vážený pane Kramasile!

Sděluji Vám, že jste dosud nezaplatil pokutu dvacet korun československých za přenášení odpadových košů. Doufáme, že pokutu obratem zaplatíte. Jinak Vás musíme předat k soudnímu vymáhání pokuty.

S pozdravem okrskář Heinrich.

Týneček, 18. 6. 1962

evergreeny a jejich slavní zpěváci

YESTERDAY

Často by snad bylo lépe, kdybychom nevěděli nic o životních osudech hudebníků, malířů, herců nebo spisovatelů, jejichž umění se obdivujeme. Pikantní podrobnosti nebo senzační aféry, spojené s jejich jmény, nám mnohdy trochu brání vychutnat nezaujatě krásu hudby, obrazu, mluveného nebo napsaného slova. Umění, poznamenané životní tragédií svého původce, mnohdy nás samo přivádí do rozpaků — jako bychom až nějak neslušně nahlíželi umělci do jeho soukromí. Na druhé straně se nám umělecké dílo může stát pochopitelnějším a bližším, známe-li okolnosti jeho vzniku.

Autobiografie zpěvačky Billie Holiday začíná pozoruhodnou větou: „Když se moji rodiče brali, byli vlastně ještě úplně děti. Tátovi bylo osmnáct, mámě šestnáct a mně tři roky.“ Míšenka s poměrně světlou pletí, která se tehdy ještě jmenovala Eleanor Faganová, prožila své mládí v černošském ghettu v městě Baltimore. Její otec byl hudebník-kytarista; ona sama se zpívat nikdy neučila. Bylo

to prostě v ní. Kariéru zpěvačky nastoupila náhodou, když se ucházela o místo barové tanečnice, aby vydělala na činži pro sebe a svou matku. Původně ji nenapadlo, že by si mohla vydělávat něčím, co ji bavilo tolik jako zpěv. Netušila, že se časem zařadí mezi jazzovou aristokracii a vyslouží si šlechtickou přezdívku „Lady Day“ (podobné „šlechtické“ přezdívky mají „vévoda“ Ellington, „hrabě“ Basie, „Earl“ Hines a další jazzoví hudebníci).

Je podivuhodné, jak originální zpěvačka se v ní náhle objevila na scéně; počet mladších zpěvaček ji později imitovalo, ale je těžko nalézt vzor, na který by byla ona ve svých začátcích navázala. Spíše je možno nalézt analogické zjevy v jiných odvětvích jazzu. Nebylo náhodou, že nejproslulejší jazzový kritik třicátých let, Francouz Hugues Panassie, nebyl jejím zpěvem nijak nadšen právě tak, jako se mu nelíbil styl některých mladších jazzových hudebníků, kteří počínali drobit jasnou a radostnou melo-

BILLIE HOLIDAY

diku novo-orleánského období do daleko nervóznějších a složitějších struktur. Přirovnal ji tehdy k tenorsaxofonistovi Lester Youngovi, který byl začínající hvězdou orchestru Count Basieho. Lester hrál na několika deskách, které Billie nazpívala v třicátých letech s malou skupinou pianisty Teddy Wilsona a které dodnes kritikové počítají k jejím nejlepším. Ji-

nak šli oba v životě každý jinou cestou. A přece byly tyto cesty podobné. Oba byli trochu předčasnými hlasateli nové jazzové generace.

Jsou umělci, jejichž přínos je podložen pečlivými úvahami s bezpečně zvládnutou tvůrčí technikou. A jsou jiní, kteří to nové objevují v sobě, aniž by dobře věděli, jak a odkud se to bere. Tito druzí,

odkázání na vrtochy svého tvůrčího zdroje, upadají snadno do situací životní nejistoty a do depresí, z nichž hledají východisko v alkoholu a drogách. Uniká-li jim trvale úspěch a porozumění publika, ztrácejí nakonec energii k umění i k životu.

V době, kdy se nový jazz prosadil již na celé čáře, neměli jeho někdejší evangelisté již sil. Zcela nezávisle, ale jakoby zákonitě, umírá Lester Young v hotelovém pokoji na sklonku roku 1959 a Billie umírá jen o čtyři měsíce později; oba zůstali ztraceni a opuštěni v lidském mraveništi velkoměsta New Yorku.

Billie umírala za policejní asistence; byla právě znovu zatčena pro požívání heroinu, jako již několikrát předtím, kdy dokonce musela jako narkomanka do vězení.

Šťěstí se na Billii usmívalo ještě v třicátých letech, kdy začínal její umělecký vzestup. Začínala v druhořadých harlemských kabaretech. Zpívala s černošským orchestrem Count Basieho. Jednu dobu měla vlastní malou restauraci na 99. ulici. Byla první černošskou zpěvačkou, která pravidelně vystupovala s předním bělošským orchestrem — byl to orchestr Arte Shawa. Postupně se jí otevířela cesta do nejluxusnějších klubů a na koncertní pódia.

Billie však nedovedla šťastně zakotvit. Nedovedla včas prohlédnout příživníky, kteří pouze tyli z jejího úspěchu, a prodělala několik krátkých a nešťastných manželských epizod. Nebylo jí ještě třicet, když propadla užívání heroinu, který jí však nedovedl pomoci z životních krizí. A tak léta po druhé světové válce znamenala pro Billii pomalou, ale nezadržitelnou cestu dolů.

Zpěv Billie Holidayové se nelíbí každému — přesto mnozí jazzoví kritikové

ji pokládají za největší jazzovou zpěvačku všech dob. Její hlas můžeme slyšet dodnes z gramofonových desek, zejména z jejího mladšího období. V jejím zpěvu je cosi zneklidňujícího: zachází s melodií svévolně, ohýbá a trhá ji. Podřizuje ji rytmu, ale také smyslu textu. Vybírá si písně, které mluví o životě, jaký je, o milostných vztazích bez iluzí a o pozlátka, o bidě, smutku a lynchování.

Nezapomenu nikdy na to, jak jsem jednou Billii Holiday slyšel mluvit v jednom z pořadů „Music USA“ — muselo to být nedlouho před její smrtí. Při interviewu, které s ní hlasatel měl, odpovídala na otázky, občas se zasmála — ale byly to jen hrůzné zbytky hlasu, zničeného alkoholem. A přesto dokázala ještě zpívat! Jak silný to byl hudební zdroj uvnitř, který dovedl najít cestu ven pomocí nástroje v troskách — bylo to stejné, jako když slavný staříčkový klavírista hrál krásný celovečerní koncert, ale přitom se již nedokázal podepsat, tak silně se mu trásly ruce!

Píseň, kterou jsme vybrali v dnešní ukázce, není nejcharakterističtější ukázkou repertoáru Billie Holiday. Nazpívala ji v třicátých letech, kdy tato píseň vznikla (je z filmu Roberta, který dal světu ještě známější evergreen „Kouř ti stoupá do očí“); znalci by ovšem patrně se jménem „Lady Day“ spojovali jiné melodie, třeba „Strange Fruit“, „Don't Explain“ nebo některé další. Vybrali jsme přesto Kernovu nesmrtelnou melodii — jejíž název předešel o více než třicet let loňský úspěšný šlágr Beatles, kde byly ovšem „včerejšky“ v plurálu — protože svou nostalgií nad promarněnou minulostí je jakýmsi případným epitašem nad podivně promarněným, avšak přesto nezapomenutelným životem Billie Holidayové.

Miroslav Heřmanský

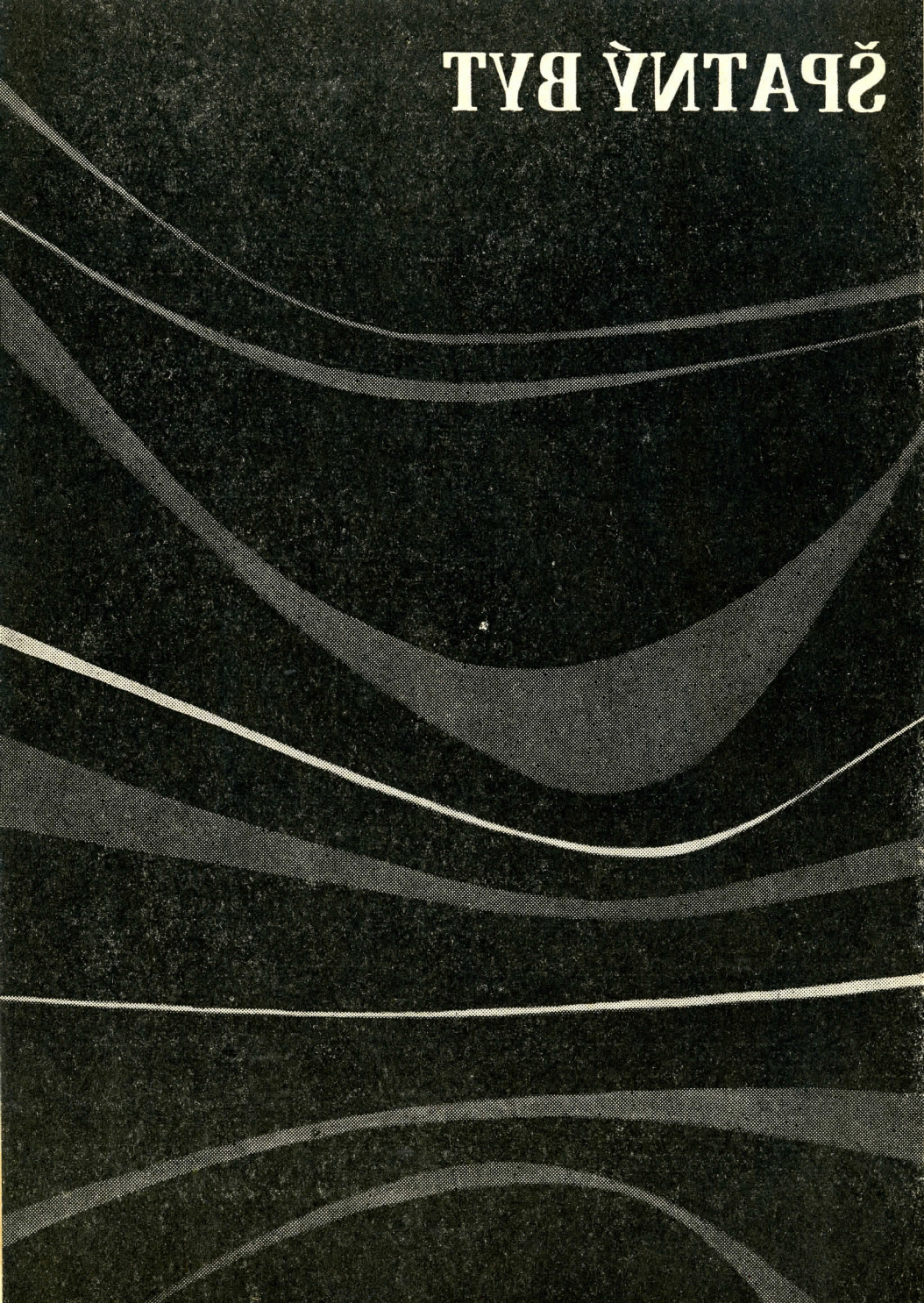
YESTERDAY

Hudba: Jerome Kern / Text: Otto Harbach

Yes - ter - day, yes - ter - day, days I knew as happy sweet se-
 ques - ter - d - days, old - en days, gold - en days. days of
 mad romance and love, then gay youth was mine, truth was
 mine, joyous free and flaming life for-sooth was mine,
 sad am I, glad am I, for to - day I'm dreaming
 of yes - ter - days.

© 1933 by Jerome Kern
 Published by: T. B. Harms Co., New York
 Chappell & Co., Ltd.

ŠPATNÝ BYT

The background of the page is a dark, textured surface, possibly black or very dark grey. Overlaid on this are several broad, wavy, horizontal bands of a lighter, greyish-green color. These bands vary in width and curvature, creating a sense of movement and depth. The overall effect is reminiscent of a stylized landscape or perhaps a close-up of a geological formation like a canyon wall. The lighting appears to come from the left, casting soft shadows and highlighting the curves of the bands.

ŠPATNÝ BYT

VIKTOR SLAVKIN

Hra o 1 dějství

OSOBY:

Manžel

Manželka

Babička

Synovec

Majitel střelnice

Střelec

Na jevišti je skromné zařízení obyčejného bytu — skříň, stůl, židle, police s nádobím. Veškerý nábytek je dosti starý, ztmavlý. Až se seznámíme s Babičkou, pochopíme, že je to její nábytek. Zadní stěnu, na jejímž pozadí probíhá veškerý děj hry, tvoří vymalovaná stěna střelnice. Neuměle namalované kachny, větrné mlýny, šašky, zajíci a ostatní terče obvyklého střelniceového typu. Na začátku hry je však možno toto všechno považovat prostě za nevkusné tapety.

Přímou na této stěně visí portrét pána s knírem a police s nádobím. Ostatní nábytek stojí blíž k rampě. Když se zvedne opona, vidíme Manželku, která bere nádoby z police a prostírá stůl. Vstupuje Babička.

BABIČKA: Kolik je hodin?

MANŽELKA: Bude pět.

BABIČKA: Tak tedy už brzy...

MANŽELKA: Ano, za ... (*Dívá se na hodinky*) ... za čtyři minuty. Nechcete nic ze skříně?

BABIČKA: Ne. Už jsem si tam vzala tyhle šaty. Jak mi sluší?

MANŽELKA: Báječně. Četla jsem v jednom časopise, že znovu přicházejí do módy dlouhé šaty. Vypadáte tedy docela moderně.

BABIČKA: Myslíš? Ach, to je dobře, že jsem si je tehdy dala ušít. Moje mladší sestra mi to přece vymlouvala... Tehdy

už všichni začínali nosit krátké šaty. Měla jsem přece jen pravdu, že jsem si dala ušít dlouhé. Viš, právě v těchto šatech si mě zamiloval můj muž. Hrozně se mu líbilo, jak šustí. On byl také trochu staromódní. A zemřel tak, jak se umíralo v dávných dobách — se všemi medailkami na prsou a s kulkou v prsou. Dej mu pánbů věčné odpočinutí...

Babička jde k portrétu pána s knírem, zastavuje se před ním a křížuje se.

MANŽELKA (*znenadání vykřikne*): Maminko! Jděte odtamtud!

BABIČKA: Copak už je pět? Ech, vždycky si vybírám nevhodnou dobu... Připomeň mi zítra o půl dvanácté, abych stála před jeho portrétem trochu déle.

Odchází od portrétu. Okamžitě se rozléhá rána a plechový mlýn vedle portrétu pána s knírkem se začíná točit. Zvonek.

BABIČKA: Tak synáček už přišel. Máš všechno připraveno?

Vstupuje Manžel. Je v kabátě, v klobouku, na rukou má rukavičky a pod paží aktovku. Nesvléká se, jde k polici s nádobím, kvapně sundává křišťálovou vázu a stavi jí doprostřed prostřeného stolu. Okamžitě se rozléhá rána. Plechový zajíček, který byl za vázou, se otáčí vzhůru nohama.

MANŽEL: Dobrý den! (*Libá Babičku na čelo. Manželka k němu přistupuje z opačného konce jeviště, kde právě byla, když Manžel přišel. Když je od něho vzdálena tři kroky, dělá rychlý dřep, stejně rychle se narovná, přistupuje k Manželovi a líbá ho na tvář*)

MANŽELKA: Vypadáš dnes mizerně.

MANŽEL: Jsem unaven. Pracoval jsem dnes bez polední přestávky.

MANŽELKA: Proč jsi nepřišel o hodinu dřív?

MANŽEL: Nemohl jsem, byla spousta práce.

BABIČKA: Bože můj! Zase! Zase spousta práce. Proč se tolik dřeš? Kdo to má zapotřebí? Ty? Já? Já vím, ona to potřebuje...

MANŽELKA: Já ho přece nenutím, aby dělal přesčasy.

BABIČKA: Ale za prémie kupuje tobě prsteny a mně špendlíčky.

MANŽEL: Maminko! (*K Manželce*) Nevšiměj si toho.

BABIČKA: Děkuji ti, synáčku, děkuji...

Správně, nevíšimějte si bláznivé stařeny.
Jó, kdyby žil tvůj otec...
Jde k portrétu.

MANŽELKA (*křičí*): Maminko! Stůjte!
Nechodte tam!

Babička se zastavuje, v okamžiku se rozléhá rána. Vedle portrétu padá kachna.
BABIČKA (*Manželce*): Odpuť mi, zapomněla jsem. Máme příliš špatný byt, než abychom se mohli hádat. (*Líbá Manželku*)

Zvonek.

MANŽELKA: Já otevřu.

Odchází, vrací se s mladým mužem. Je to Synovec.

SYNOVEC: Dobrý den.

MANŽELKA (*k Babičce*): To je váš synovec.

BABIČKA: Vážně?! Jsi to opravdu ty? Ty jsi ale vyrostl! Jako grenadýr! Kdyby tvůj strýc žil, vzal by tě určitě do svého pluku. Šel bys na vojnu?

SYNOVEC: Ne. Já jsem se už dal na docela jiný obor!

BABIČKA: Ty jsi přece vždycky rád válčil. Když na tebe vzpomínám, vždycky tě vidím s prakem. Kdepak máš teď ten svůj prak?

SYNOVEC: Schovávám ho pro potomky.

BABIČKA: Copak jsi ženatý?

SYNOVEC: Ne. Ale jednou přece budu mít nějaké potomky!

MANŽELKA: Proč stojíte? Odložte si.

BABIČKA: Seznamte se — můj synovec. *Synovec tiskne ruce Manželce a Manželce. Staví kufr na zem, odkládá bundu.*

SYNOVEC: Pojdte, ať vás políbím, babičko! (*Jde k ní*)

BABIČKA (*křičí*): Stůj!

Synovec údivem strnul. V okamžiku mezi něj a babičku padá zajiček.

BABIČKA: Já radši půjdu k tobě. *Zvedá se ze svého místa a jde k Synovci. V okamžiku se tam, kde seděla Babička, začíná točit mlýn.*

SYNOVEC: Zdálo se mi, že něco kolem mne hvízdlo. Úplně jako kulka. Co?

BABIČKA (*líbá ho na čelo*): Jako kdybys z oka vypadl mému muži, dejť mu pánbůh věčné odpočinutí.

Dívá se bázně na portrét a křičuje se. V tom okamžiku se převrací terč vedle portrétu.

SYNOVEC: Zase něco zahvízdalo a pláclo jak kulka.

Tam, kde stojí synovec, se převrátilo

ještě několik terčů. Synovec se vrhá na podlahu.

SYNOVEC: Kulky! To jsou kulky! K zemi! K zemi! Někd po nás střílí! Proč stojíte? Zalehněte! Zalehněte!

BABIČKA: Půjdu a přinesu ještě jeden příbor. (*K ležícímu Synovci*) Najíš se s námi?

SYNOVEC: Za chvíli vás to zabije.

BABIČKA: To není důvod, abychom se vzdali oběda. (*Odchází*)

MANŽEL: Můžete vstát.

MANŽELKA: Už nikdo nestřílí.

MANŽEL: Slyšíte, už je klid.

SYNOVEC (*naslouchá*): A co když znovu začnou?

MANŽEL: Začnou, ale ne teď.

Synovec padá k zemi.

MANŽELKA: Vstaňte přece. Vidíte, že já stojím a nic se neděje.

SYNOVEC (*zvedá se, rozhlíží se kolem, sedá si na gauč*): Opravdu, je klid. Snad se mi to všechno jen zdálo.

MANŽEL: Nezdálo. Co bylo, bylo. Pokusím se vám to vysvětlit.

MANŽELKA: Vypravuj rychle. (*Dívá se na hodinky*) Za chvíli zase...

MANŽEL: Dobrá. Posadte se sem blíž... Všechno začalo tím, že babiččin starý domek, v němž jsme všichni bydleli, začal chátrat. Trámy shnily a základy se začaly propadat. Každou noc jsme slyšeli, jak to praská — strop se po milimetrech přibližoval k podlaze. Jedné krásné noci jsme se mohli probudit pod troskami.

MANŽELKA: Kdybychom se vůbec probudili.

MANŽEL: Zkrátka, museli jsme rychle vyměnit byt. Peníze na nový domek jsme neměli, i když jsem si bral přesčasy, a rozhodli jsme se, že se zatím přestěhujeme do nějakého erárního bytu. Ale to bylo ještě těžší.

MANŽELKA: Víte přece, jaké jsou teď potíže s byty. Pořád říkají, že prý nemají žádné volné bytové jednotky. Nemají a nemají.

MANŽEL: Ale jednou nás pozvali a řekli, že nám mohou dát místnost. Není prý nijak zvlášť pohodlná na bydlení, ale ujde...

MANŽELKA: Řekli: „Ze začátku vám to bude samozřejmě dělat potíže, ale pak si zvyknete.“

MANŽEL: No zkrátka, nastěhovali nás do střelnice.

SYNOVEC: Do střelnice?! Jistě asi do bývalé střelnice?

MANŽELKA: Ale ne. Střelnice funguje.

MANŽEL: Fungující střelnice. Sám jste přece slyšel, jak lítají kulky.

MANŽELKA: Řekli: „Stejně je tam nevyužitě místo. Až se zabydlíte, zvyknete si a bude vám tam dobře.“

SYNOVEC: No, a jak to dopadlo?

MANŽEL: Vzali jsme si těch svých pár švestek a odnesli jsme je do střelnice. A skutečně, příští noc se babiččina chaloupka zřítíla.

MANŽELKA: Měli jme štěstí, že jsme se tehdy včas přestěhovali!

MANŽEL: Kde mám bačkory?

MANŽELKA: U skříně.

Všichni sedí chvíli mlčky.

MANŽEL: Hned, hned...

Sedí dál. U skříně padá terč. Manžel přistupuje ke skříně, sundává si boty a obouvá bačkory.

SYNOVEC: Ale jak můžete žít ve střelnici?

MANŽEL: Žijeme, jak vidíte.

Ohýbá Synovci hlavu. Nad ohnutou hlavou padá terč.

MANŽELKA: Ze začátku jsme samozřejmě měli strach. Jdete ke skříně se převléknout a kulka vám udělá kolem ucha bzzz, bzzz. A někdy vám i poškodí šaty. Hrozně jsme se báli. Babička vám celé dny ležela na podlaze.

MANŽEL: A pak, jak jsme tak bydleli, tak jsme se trochu uklidnili. Zjistili jsme, že ke skříně se například nedá jít od půl sedmé do sedmi — v té době kolem ní lítají kulky. Z police je třeba před pátou hodinou sundat veškeré nádobí — bude tam palba.

MANŽELKA: My právě v pět hodin obědváme. V té době je veškeré nádobí na stole. Chápete? Je to dokonce výhodné. Každopádně od té doby, co bydlíme ve střelnici, máme v rodině pevný denní řád. Jíme vždy ve stejnou dobu, spát chodíme podle hodin. A předtím každý obědval kdy chtěl. To bylo velice nepohodlné. Celý den jsem musela pořád prostírat.

MANŽEL: A vůbec. Pevný denní řád, to je základ zdraví. Má dobrý vliv na trávení, posiluje nervy. Radím vám, mladý muži, abyste si určil pevný řád.

Vstupuje Babička s přiborem v ruce.

BABIČKA: Obědvat, obědvat, obědvat!
MANŽEL (*podíval se na hodinky*): Je

pozdě. Už jsme narušili řád. Musíme okamžitě postavit nádobí na polici. Teď se už nedá sedět u stolu.

Vedle stolu padá terč.

MANŽELKA: K čertu, zapovídali jsme se... Ty jsi přece celý den nic nejedl.

SYNOVEC: Opuštěte, to kvůli mně...

MANŽEL: Nevadí, nevadí, vydržím to do večere.

SYNOVEC: Počkejte! Myslím, že mám nápad! A co kdybychom stůl přesunuli na jiné místo, kde je to teď bezpečné?

MANŽEL: To není špatný nápad, co?

BABIČKA: Nic dobrého na tom není. Jsem zásadně proti tomu přestavovat nábytek. Nesmíme nic měnit ve svém životě. Zachraňuje nás přece jen zvyk. Já jsem si například zvykla, že od stolu ke skříně jsou dva a třičtvrtě kroku, a proto ještě během po světě. Jakmile přestavíme nábytek, je s námi ámen.

MANŽEL: Myslete přece na svého syna, od rána nejedl!

BABIČKA: A proč jsi ho hned neposadila ke stolu? To jsou ty dnešní ženy... nechápou starou pravdu, že cesta k srdci muže prochází vždy jeho žaludkem. Vůbec mě nepřekvapí, když tě najednou podvede s nějakou tlustou kuchařkou.

Výstřel.

MANŽEL: No prosím, už to začalo.

MANŽELKA (*k Babičce*): Prosím vás, pojďte sem.

Babička přichází, Manželka ji objímá.

MANŽELKA: Teď je to tady bezpečnější.

BABIČKA: Dobrá, přestavte nábytek. Ale po obědě musí hned zpátky na své místo.

MANŽEL (*k Synovci*): Pojd, pustíme se do té mužské práce. Můžu ti tykat?

SYNOVEC (*zvedá se z gauče*): Samozřejmě.

MANŽELKA: Po dvou krocích se sehněte.

SYNOVEC: Hm, hm...

Jdou dva kroky, shýbají se, přistupují ke stolu, zvedají jej a staví blíž ke skříně. Všichni si okamžitě s hlukem sedají ke stolu.

SYNOVEC: Málem bych byl zapomněl! Já jsem vám přivezl dárek. Domácí špek z vesnice. Takový jste ještě nejedli.

Chce jít ke kufru, který stojí na druhém konci místnosti.

MANŽEL (*chytá ho za šos saka*): Stop! Tam se nesmí.

MANŽELKA: Nevadí, ochutnáme váš špek zítřka.

SYNOVEC: Bojím se, že se v zavřeném kufru do zítřka zkazí.

BABIČKA: Po zkaženém špeku se můžete snadno dostat na onen svět.

MANŽEL: Ale je přece jenom lepší dostat se tam zítra, než dnes.

Terč vedle kufru padá. Všichni si sedají a mlčky jedí. Zaimívačka. Slabě světlo stojací lampy osvětluje pouze gauč, který teď manželka rozkládá a stele. Manžel si sundává kravatu.

MANŽEL: Zdá se, že si chlapec na nás byt zvykl. Jak jsem koukal, spí teď, jako když ho do vody hodí.

MANŽELKA: Co myslíš, neurazil se, že jsme ho dali na skládací postel?

MANŽEL: To přece nevádí, je mladý... Najednou Manželka vykřikne a sedá si na postel. Manžel si k ní přisedl.

MANŽEL: Co je ti?
Manželka mu opírá hlavu o rameno.

MANŽEL: Opravdu?! Víš to jistě?

MANŽELKA: Je to už podruhé. Nechtěla jsem ti nic říkat, dokud si to neověřím...
MANŽEL: Chocho! Budeme tedy mít dítě! Konečně skončí ta moje mužská samota. Už mě to nebaví mít kolem sebe jen ženské... *(Objímá Manželku)*

MANŽELKA: A co když to bude holčička?
MANŽEL: Taký dobře. Když holčička, tak holčička. Poradím si i s třemi ženskými. *(Chce obejmout Manželku)*

MANŽELKA: Nezloub, nezloub.

MANŽEL: Promiň... Teď tě musím šetřit. Musím s tebou zacházet jak s dítětem. No ne? Ty teď jsi dítě. Vid? Ty jsi teď moje dítě a moje žena. Mám tě teď rád dvakrát víc než předtím.

MANŽELKA: Tedy až to přijde na svět, tak mě budeš milovat dvakrát míň?

MANŽEL: Tak vidíš! Žárliš na vlastní dítě. Vy budete pro mě vždy jedno. Víš, dáme jí dokonce tvoje jméno.

MANŽELKA: A co když to bude chlapec? *Výstřel.*

MANŽEL: Chlapec — to je ohromné. Syn... Budeme mu říkat Eduard... *Výstřel.*

MANŽEL: ... nebo Marek... *Výstřel.*

MANŽELKA: Anebo třeba Robert... *Výstřel.*

MANŽEL: Mně je to vlastně jedno... Jen když se mi narodí syn.

MANŽELKA: A když to bude holčička, nebudeš rád?

MANŽEL: Když bude holčička, tak ať... *Výstřel.*

MANŽELKA: A když se narodí dvojčata? *Okamžitě se rozléhají dva výstřely.*

MANŽEL: Tak co — já se toho neleknu.

MANŽELKA: Musíme leccos promyslet,

než se nám narodí dítě.

MANŽEL: Samozřejmě. Uplyne krátká doba a proměním se z muže a ženy na tatínka a maminku.

MANŽELKA: Musíme maličkému vytvořit takové podmínky, aby se mu nic nestalo.

MANŽEL: Víš, především musíme koupit knížku Naše dítě.

MANŽELKA: Proč bychom zbytečně vyharžovali peníze. Sousedi nám dají knihu zdarma — oni už dávno nemají děti.

MANŽEL: Správně, a kočárek si také vezmeme od nich.

MANŽELKA: No, za kočárek budeme muset zaplatit. Nabídneme jim poloviční cenu, myslím, že nám ho dají.

Výstřel. Výstřel. Výstřel.

MANŽEL: Víš, mám dojem, že náš byt není vhodný pro naše budoucí dítě. Tady prostě dítě nemůže žít. Nemůžeme mít jistotu, že se mu tu něco nestane.

MANŽELKA: Co tím myslíš?

MANŽEL: Copak nechápeš, o čem mluvím? *(Výstřel)* Nedělej se! Stokrát jsem ti to říkal, a jako kdybych hrách na stěnu házel.

Série častých výstřelů.

MANŽELKA: O čem to mluvíš?

MANŽEL: O čem, o čem... O mouchách. Máme v domě plno much. Lítají po pokojích v celých houfech. A nejen že bzučí a jdou na nervy, ale ještě si sedají na obličeje, na ruce, z rozletu se strefují do čela a někdy dokonce i do úst... Fuj! Takové svinstvo!

MANŽELKA: No, a co mám dělat?

MANŽEL: Stokrát jsem ti říkal — kup muchomůrky a mucholapky. To je ale hanba! Dvě ženské v domě, a nemohou si poradit s takovým odporným hmyzem.

MANŽELKA: Já přece kupuji mucholapky, ale není to nic platné. Nechytla se ani jedna moucha. Buď jsou ty mucholapky špatné, nebo jsou ty naše mouchy moc chytré.

MANŽEL: No, nevím... Kup snad pastičky na myši, nebo co. Zkrátka musíme něco dělat. Mouchy přenášejí bacily. Nám třeba neuškodí, ale dítě mohou doslova přivést do hrobu.

MANŽELKA: Že tě huba nebolí. Zítra vezme s babičkou každá jeden ručník, vyženeme je všechny a pak zavřeme okno. Ať raději nemáme čerstvý vzduch, jen když se zbavíme much. A hotovo!

Výstřel.

MANŽEL: To není žádné východisko. Dítě potřebuje čerstvý vzduch. Mimochodem, měli bychom snad koupit rozprašovač lesní vůně...

MANŽELKA: ... a rozprašovač vody. Rozhodně musíme svlažovat vzduch. Aby náš maličký byl zdrav.

Výstřel. Výstřel. Výstřel.

MANŽELKA: Poslouchej!

MANŽEL: Copak?

MANŽELKA: Poslouchej, na co jsem přišla.

MANŽEL: No.

MANŽELKA: Myslím, že je to výborný nápad.

MANŽEL: No co?

MANŽELKA: Já jsem přišla na nápad, jak se můžeme v našem bytě zbavit much.

MANŽEL: Neblbni mi hlavu. Tady nejde o žádný nápad, všechny prostředky jsou dávno vynalezeny.

MANŽELKA: Musíme je poprosit, aby nám postříleli mouchy.

MANŽEL: Nemluv hlouposti. Copak budou střílet po mouchách?

MANŽELKA: Jim je to přece jedno. Střílet do much je dokonce ještě zajímavější. Je to přece jenom živý cíl.

MANŽEL: To je nějaký cíl? Ty tomu vůbec nerozumíš. Cíl musíš vidět. A jak uvidíš mouchu?

MANŽELKA: Mají optická mířidla. Viděla jsem to.

MANŽEL: Optická mířidla... To je pravda. No jasně — teď je taková technika, že lze každou mouchu sestřelit za letu.

MANŽELKA: Vždyť ti to říkám...

MANŽEL: To sis opravdu nevymyslíla špatně. Jenže se s nima musíme o tom domluvit. Jen aby nechtěli peníze.

MANŽELKA: Prosím tě, zase peníze. Copak jim není jedno, na co míří?

MANŽEL: Ano, ale je těžší mířit na mouchu než na obyčejný terč. Je to přece jenom práce navíc, tedy...

MANŽELKA: Bože můj! Zase výdaje.

MANŽEL: A co si myslíš? Dítě stojí hodně peněz.

MANŽELKA: Dobře. Se vším souhlasím, jen aby náš maličký byl zdrav.

MANŽEL: Ráno si promluvíme s majitelem.

Výstřely, výstřely, výstřely.

Zatmívačka.

Výstřely přecházejí v souvislou palbu.

Najednou všechno ztichlo. Plně světlo.

Ticho. Pozorujeme, že všechny terče na stěně střelnice jsou otočeny.

Manžel a Manželka ve stejných pózách. Jenže teď si Manžel nesundává kravatu,

ale zavazuje si ji, a Manželka nerozestýlá gauč, ale zastýlá.

Vstupuje Babička.

BABIČKA: Snídat, snídat, snídat!

Vstupuje Synovec s kufrem.

SYNOVEC: Dobré jitro.

MANŽEL: Nazdar. Tak vidíš, den a noc je pryč, utíká to.

SYNOVEC: Já už musím jet. Děkuji za pohostinství.

MANŽELKA: Kam pospícháte?

SYNOVEC: Za půl hodiny mi jede vlak. Já jsem si k vám zajel jen tak, na jeden den.

BABIČKA: Ale prosím tě, ani jsme tě neměli čas pohostit jaksepatří.

SYNOVEC: Děkuji, mně se to tady u vás velice líbilo.

MANŽELKA: Moc nás těšilo, že jsme vás poznali.

MANŽEL: Jsi dobrý chlap.

SYNOVEC: Určitě k vám zas přijdu. Doma mi bude něco chybět. Opravdu. Bude se mi stýskat po vás, po vašem bytě. A proč je dnes takový klid?

MANŽEL: Je neděle. Střelnice otevírá ve dvanáct.

SYNOVEC: Škoda. Kdyby alespoň někdo vystřelil na rozloučenou.

MANŽEL: A kdy ti jede vlak?

SYNOVEC: V jedenáct nula pět.

MANŽEL: Tak to nevyjde — střelnice je až od dvanácti.

SYNOVEC: Škoda. Mně se to moc líbí. Víte, u nás je doma příliš velký klid. Maminka s tatínkem samozřejmě chtějí žít jen v klidu, ale já jsem mladý.

Toužím po romantice, po hrdivosti. Chtěl bych před někým prchat, střílet, padat k zemi a plížit se blátem tam, kde každé tři minuty vzlétne raketa. Viděl jsem to všechno v kině. A dnes se mi to zdálo.

MANŽELKA: Spalo se vám dobře?

SYNOVEC: Znamenitě. Už dávno se mi tak nespalo. Jenom...

MANŽELKA: Copak?

SYNOVEC: Ale... to je přece hloupost... Mouchy ráno otravovaly.

MANŽEL: To se ovšem dá napravit.

MANŽELKA: Přijďte k nám za rok a uvidíte, jak se všechno změní. Náš špatný byt bude ještě lepší.

BABIČKA: Není to pravda. Mouchy nikdy nevyhubíte. A ani to není třeba. Bzučení zútulňuje domov. Když slyším to „bzzzz“, je mi najednou tak dobře u srdce... Citím, že jsem doma, ve svém bytě. Třeba ve špatném, ale ve svém. A kdybychom jednou neměli mít v bytě mouchy, dám si od elektrikáře zařídit nějaký malý motor, aby bzučel „bzzzzzz“. Jinak bych prostě nemohla ani spát, ani jíst. *(Uvědomuje si, že čas utíká)* Snídat, snídat, snídat!

SYNOVEC: Tak já jdu.

BABIČKA: A co snídaně?

SYNOVEC: Vlak jede za patnáct minut. Na shledanou. Děkuji.

Manžel, manželka a Babička si sedají ke stolu. Vstupuje Majitel střelnice. Otáčí zpěvrácené terče do původní polohy. Je slyšet tichá cvaknutí.

Chvilí si Majitele nikdo nevšiml.

MANŽELKA *(šťouchá do Manžela)*: Chtěl jsi s ním přece mluvit...

MANŽEL: Dobrý den.

MAJITEL *(otáčí se)*: Á ... dobrou chuť.

MANŽEL: Jak se daří? Co počasí?

MAJITEL: Počasí je mizerné, něco mokrého pořád padá z nebe, člověk neví, jestli prší nebo sněží. Bláto je tam.

MANŽELKA: Za takového počasí se dobře sedí doma.

MAJITEL: Já bych ani nešel ven, ale je dnes neděle, to je pro mě nejpracovnější den. V poslední době je hrozně moc zákazníků, úplně návaly. Jako kdyby se všichni zbláznili. Každý chce střilet. A víte, že od té doby, co jste se sem nastěhovali, všichni se hrnou do mé střelnice. Příjmy mi stouply dvojnásobně. I kdyby na sůl nebylo, chtěl jsem střilet právě v této střelnici... Odpusťte mi, ale hrozně je to baví sledovat, jak se tady udržujete naživu. Hlavně se jim líbí, jak se to daří Babičce.

BABIČKA: Děkuji.

MAJITEL: Tyhle šaty vám ohromně sluší.

BABIČKA: Ale... jděte...

MAJITEL: Nebudete si brát jiné šaty?

BABIČKA: Když se vám tak líbí, tak si na ně zvyknu.

MAJITEL: Buďte tak hodná, zvykněte si. *(Upravuje jí šaty)* A nebudete se stěhovat do nového bytu?

MANŽELKA: Chtěli bychom... ale zatím nic nemáme v dohledu.

MAJITEL: To je dobře. Myslím, že budeme i nadále žít ve shodě.

Majitel střelnice odchází a dále vrací terče do původní polohy. Potom vyndává z kapsy štěteček, namáčí jej do plechovky, kterou má u boku, a opravuje na terčích náter.

MANŽELKA *(šťouchá Manžela do boku)*:

Tak dělej! Musíš si s ním promluvit! No!

MANŽEL: Poslyšte, vážený!

MAJITEL: Prosím, poslouchám.

MANŽELKA: Máme k vám prosbu.

MAJITEL: Ale ovšem, ovšem. Jsem vám zavázán.

Stojí před Manželem a Manželkou, namáčí štěteček do skleničky a natírá Manžela.

MANŽEL: Jde totiž o to, že, jak sám jistě chápete, bydlíme ve velmi špatném bytě. Trpíme četná nepohodlí. Nechci samozřejmě na nic narážet, ale vy v jistém smyslu máte z našeho nepohodlí prospěch...

MAJITEL: Věřte mi, prosím, to není moje vina. Vždycky je na tom líp někdo jiný, než ten, kdo je na tom hůř.

BABIČKA: Tak tohle ne! Já si nemyslím, že jsem na tom proti vám hůř, vážený. Kde jste teď? Pracujete v zaměstnání. A já si odpočívám doma. Komu je tedy lépe? Co?

MANŽEL: Každé postavení má své plusy a své mínusy. Ale všem nám vadí jedno a totéž.

MAJITEL: Copak?

MANŽEL: Mouchy.

MAJITEL: Co jste říkal?

MANŽEL: Mouchy — bacilonosičky.

MANŽELKA: Říkáme, že tu máme plno much.

MANŽEL: A chtěli bychom, aby si vaši zákazníci do nich trošičku zastříleli. Máte skvělé pušky, ultradálková mířidla, výbušné náboje. Takovým zbraním se neubrání žádná moucha.

BABIČKA: Ty dnešní prostředky, to je samý podfuk. Jo, dříve byl perský prášek. Nejen mouchy, já sama jsem se s tím otrávil, když mě muž podvedl s tlustou kuchařkou. Pravda, taky to byl slabý prostředek. Nepomohl.

MANŽEL: Cožpak je to rozumné v našem dvacátém století používat nějakých starodávných prášků, když máme takový masový ničivý prostředek?

MANŽELKA: A potom, vaši zákazníci splní ušlechtilé poslání, svou občanskou povinnost — pomohou žít prostým lidem. To tiž nám. Jaký je váš názor?

MAJITEL: Můj názor je záporný.

MANŽEL: Proč?

MAJITEL: Do much moji zákazníci střílet nebudou.

MANŽELKA: Ale proč?

MAJITEL: To není hezké. Je to neestetické. Podívejte se, jaké mám hezké terče. Každý z nich je téměř umělecké dílo. Člověk prostě má chuť do něho střílet. Ale mouchy? Fuj! Vždyť při míření budou v dalekohledu vidět jejich chlupaté tlapy a vypoulená očička. Ne, nemohu své zákazníky podrobovat takovému mučení uměleckého vkusu.

MANŽELKA: Zato však mají krásná krájkovitá křídélka. Vždyť litají, vznášejí se z místa na místo. Jen trochu představitosti a můžete si myslet, že jsou to koroptve.

MAJITEL: Ne, ne. Když si představíte mouchu, velikou jako koroptev, můžete hnusem zemřít.

MANŽEL: Teď je pro nás velmi důležité, aby v našem bytě nebyl žádný hmyz. Ať je to třeba špatný byt, ale hygiena především.

MAJITEL: Myslíte jenom na sebe. Jen aby vám bylo dobře. A na moje zákazníky se vykašlete. Nemohu přece svoje zákazníky nutit, aby dělali něco, co nechťejí. Vždyť by prostě odešli a já bych přišel na mizinu.

MANŽEL: Dobrá, držte se svých zákazníků, ale pak odejdeme my.

MAJITEL: Ne, ne! Neříkejte to! To bude ještě horší. Souhlasím — máte špatný byt. A myslíte, že jinde vám bude líp? Když nebudou mouchy, budou švábi. Nebudou švábi, nenechají vás žít štěnice. V mém bytě taky — každou hodinu vyvzánějí hodiny. Nedá se spát. Ale člověk si na všechno zvykne, nemám pravdu, matko?

BABIČKA: Já jsem si zvykla.

MANŽELKA: Babička si zvykla, ale brzy se v naší rodině objeví člověk, který si nezvykl.

MAJITEL: Dítě? Dítě? Ó, jaké štěstí! Dávno jsem snil o dítěti. Teď teprve pořádně zvýším vstupné. Střelnice s živým dítětem! Kde jste to viděli? Jen u nás! Víte, oblékneme maličkému běloučkou krajko-

vou košilku a běloučké bačkůrky. To беру na sebe.

MANŽEL: A co bude s mouchami?! Vždyť zkazí tu bílou košilku!

MAJITEL: Vy tedy chcete, abychom po nich stříleli?

MANŽELKA: Ano, správně, to je ono...

MAJITEL: A co když moucha bude sedět na bílé košilce nebo na těchto hezkých šatech nebo na vašem čele, co pak? Dovolíte mým zákazníkům, aby stříleli na tyto cíle?

MANŽELKA (*k Manželovi*): Na to jsme nemysleli. To je opravdu nebezpečné.

MAJITEL: Tak co?

Odechází. Natírá terče.

MANŽELKA (*k Manželovi*): Raději mouchy, než kulky.

BABIČKA (*k Manželovi*): Mouchy jsou mnohem užitečnější a buzi příjemněji.

MAJITEL: Tak co? Rozhodli jste se?

MANŽELKA (*k Manželovi*): Ale, vem je čert, tyhle mouchy.

BABIČKA (*k Manželovi*): Proč vám ty mouchy vadí, to nepochopím...

MAJITEL (*natírá terče*): Jen se rozhodněte...

Vstupuje Střelec.

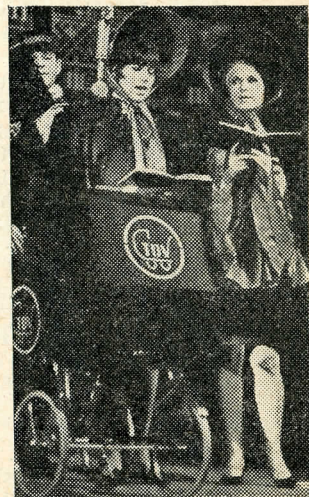
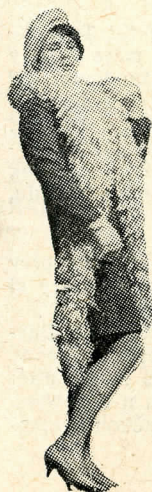
STŘELEC: Brý den!

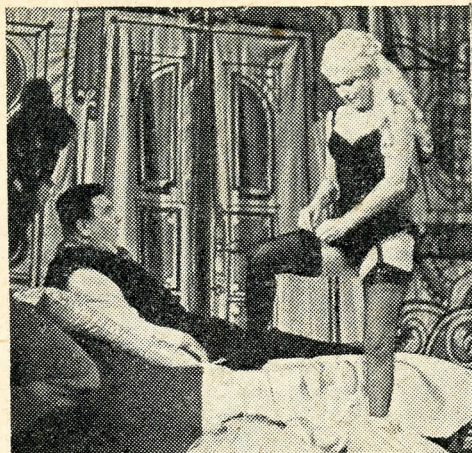
MAJITEL: Nazdar. Cože dnes tak brzy?

STŘELEC: Mimořádná okolnost mě přiměla k tomu, abych přišel v tak časnou hodinu. Jde totiž o to, že jsem včera ráno podědil obrovský majetek po své ubohé tetince, která skonala krátce předtím, než jsem obdržel její závěť. Tetinčina smrt byla pro mne do jisté míry překvapením a dědictví mě uvedlo do rozpaků. Pochopíte, během posledního týdne zemřeli téměř všichni moji příbuzní a absolutně všichni mi nechali dědictví. A tu máš, včera ráno se zjistilo, že tetinčiny peníze jsou také moje. Snažte se mě pochopit. Lámal jsem si hlavu otázkou, jak uložit tento majetek, a absolutně nic jsem nedokázal vymyslet. Když už jsem byl úplně zoufalý, dostal jsem znamenitý nápad. A nemeškaje jsem jej uskutečnil. Objednal jsem u zlatníka zlatou kulku, posázenou sedmadvaceti brilianty. Zlatník mi kulku udělal a včera jsem ji vystřelil ve vaší střelnici. Jelikož mi však dnes ráno nikdo nezemřel a nezanechal nové dědictví, vzpomněl jsem si na staré, a proto jsem přišel dřív do střelnice hledat svou kulku. Nenašli jste ji tady?

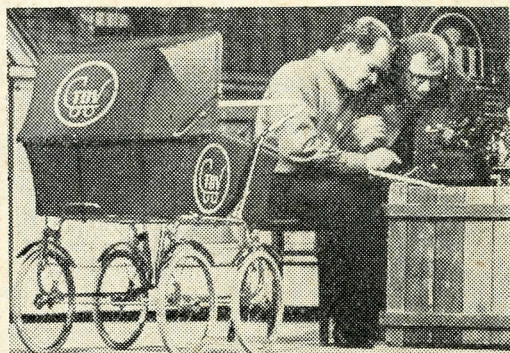

R O K O K O

Sochárkovy snímky ze hry Leonarde,
tys nám dál!

Majitel začíná kvapně hledat pod nohama.
STŘELEČ: To ne, teď už budu hledat sám.
Divá se pod nohy. Prohlíží si terče, šmátrá po stole, nakukuje do skříní. Potom si všiml, že tu stojí Manžel, Manželka a Babička, prohlíží si je a ohmatává. Zpozoroval v Manželových ústech zlatý zub.

STŘELEČ: Podívejte! Zlato se leskne! Moje kulka!

MAJITEL: Ale co vás nemá. To je prostě zub. Zlatý zub.

STŘELEČ: Skutečně. Prostě zub. Ale přece se kulka nemohla ztratit. Někde se tu válí nebo v něčem uvízla. *(Bere Manžela za rameno)* Poslyšte, příteli, neuvízla ve vás kulka?

MANŽEL: Ano. Uvízla ve mně kulka.

STŘELEČ: Ó, to je ohromné! Vždyť jsem říkal, že někde musí být. A je teď přímo ve vás?

MANŽEL: Ano. *(Ukazuje na bok)* Tady.

STŘELEČ: Ach, to máme štěstí! Už jsem se málem rozčílil. V našem světě se nikdy nic neztrácí — to je zákon zachování hmoty a předmětů.

MANŽELKA: Po něm stříleli.

STŘELEČ: To já! Já jsem na vás střílel! Já!!

MANŽEL: Ne, to jste nestřílel vy.

STŘELEČ: Jak to ... Heleďte, nechte si to! Chcete prostě šlohnout kulku ... Já mám svědka. *(K Majiteli)* Prosím vás, vážený, potvrďte, že jsem střílel včera na váženého já.

MAJITEL: Ano, je to můj stálý zákazník.
MANŽEL: Ta moje kulka ve mně uvízla před sedmi lety, ve válce.

STŘELEČ: Ó ne, tohle by mohl říci každý — že ho poškodila válka a potom si přivlastnit jakoukoli cennou věc. Žádám důkaz. Nepamatujete si jistě, jaká je ta vaše kulka?

MANŽEL: Pamatuji. Velmi dobře si ji pamatuji. Viděl jsem svou kulku zlomek vteřiny předtím, než do mne pronikla. Když se na člověka střelí zblízka, všechny jeho smysly se zostřují a jeho oko je schopno spatřit kulku, která k němu přilétá. Prohlédl jsem si a zapamatoval svou kulku. Po šesti letech, když mě opeřovali, nekřičel jsem, nesvřál jsem bolestí zuby — vyprávěl jsem lékařům, jaká je, aby ji snadněji našli.

STŘELEČ: No, a jaká byla?

MANŽEL: Byla šedá a neleskla se — patrně to dělal zbrojní olej. Vpředu byla

trochu useknutá a zakulacená. Připomínala kousek malíčku. Ale šedý kousek.
MAJITEL *(ironicky)*: A víc nic jste si nezapamatoval?

MANŽEL: Po straně měla číslo. Moje kulka má číslo 545957.

Majitel a Střelec kvapně vytáhli z bočních kapes zápisníčky a horečně v nich listují.

MAJITEL: Hned si to porovnáme ...

STŘELEČ: Máte tu kulku?

MANŽEL: Ano, doktoři mi ji nechali.

MAJITEL: Hop! Našel jsem! Nepamatujete si, jaká série byla v tom čísle?

MANŽEL: Myslím, že SA.

MAJITEL: Správně! Tak je to moje kulka.

STŘELEČ: Jakto, vaše? Na to se ještě podíváme! Drzoun! Podvodník! Já to dám k soudu! Chcete si přivlastnit celé jmění. To se vám nepodaří!

MAJITEL: Ticho! Ticho! Mám spoustu svědků. Všichni moji vojenští velitelé žijí. Potvrdí, že jsem před sedmi lety vystřelil kulku s číslem SA 545957. Nevěděl jsem ovšem, že zasáhne našince ... To byla horká doba.

MANŽEL: Vy jste tedy můj vrah.

STŘELEČ: Řekl jsem, že se na to ještě podívám. Já svůj nárok prokážu.

MANŽELKA: Je pozdě! My odtud odejdeme.

MAJITEL: Jakto? Navždy?

MANŽEL: Navždy.

BABIČKA *(sundává portrét pána s knírem)*: To je pro nás příliš špatný byt.

MANŽEL: Já nechci, aby moje dítě každý den vidělo vraha svého otce. Bojím se o svého syna ... nebo dceru.

MAJITEL: Ale pochopte, teď přece není válka. Jakýpak strach!

STŘELEČ: Jaký, jaký ... Ve válce jsem například získal celý majetek a teď se mi za bílého dne ztratil! *(Hledá po jevišti kulku)*

MANŽEL: Je mi velice líto, že vám nemohu vrátit vaši kulku. *(K Majiteli)* A vám — vaši. Sbohem.

MANŽELKA: Budeme si hledat nějaký lepší byt.

STŘELEČ: Tak tedy střelnice se zavírá. *(K Majiteli)* A vy mi ještě zaplatíte plnou cenu tetiččiny kulky. Zdravím vás, vážený bankrotáři. *(Odchází)*

MAJITEL *(za Střelcem)*: Počkejte! Počkejte! Počkejte!

Manžel, Manželka a Babička balí věci do uzlu.

MAJITEL (*zoufale*): Všechno je ztraceno! Všechno je ztraceno! On už nikdy nepřijde do mé střelnice. A nikdo nepřijde. Koho by bavilo pálit na kousky překližky? Přijdu na mizinu. Skončí můj sladký život. Finanční úpadek... Bankrot! Brzy se také přestěhuji do špatného bytu! Ne, ne!! Jen to ne!

MANŽEL: Tak, a je to všechno. Jsme připraveni. Jestli vás vyženou z dobrého bytu, můžete se ubytovat tady.

MANŽEL (*do kulisy*): Babičko! Dohánějte nás.

Vstupuje Babička. Je v přísně moderním kostýmku. Přes ruku nese své staré šaty.

BABIČKA (*podává šaty Majiteli*): Vezměte si to. Tolik se vám líbily.

MAJITEL: Stůjte! Stůjte! Nenechávejte mě samotného! (*K zákazníkům*) Stůjte! Stůjte! Střelnice funguje dále. Všechno zůstává na svém místě. Nic se nezměnilo. (*Rychle si přes svoje šaty obléká Babiččiny*) Podívejte se! Vidíte? (*Chodí po je-*

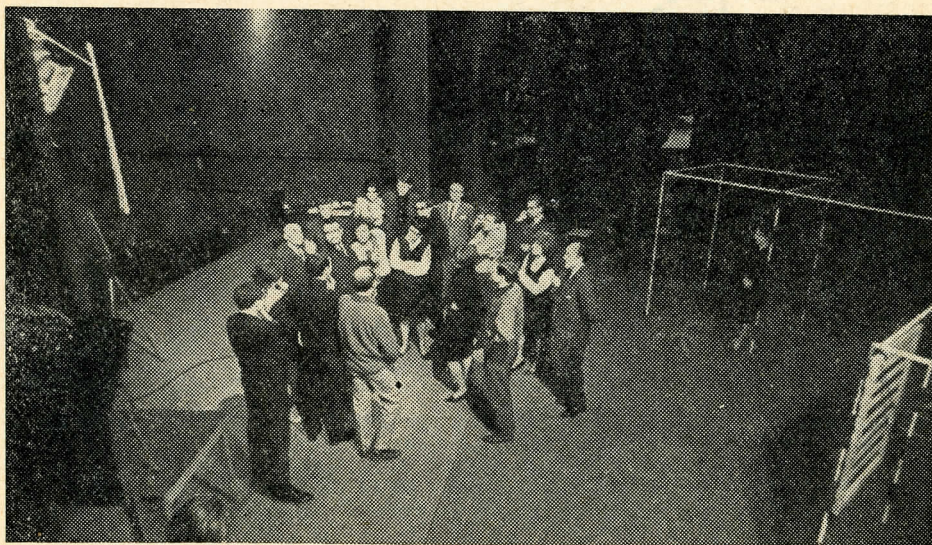
višti a napodobuje Babiččiny pohyby) No! No! Palte! Pal! (*Výstřel*) Dobře! (*Další výstřel*) Výborně! (*Výstřel*) Jsem zachráněn! (*Výstřel*) Střelnice funguje. Podívejte se, všichni zákazníci přišli! Koukejte, tady jsou noví! Pojdte dál! Račte vstoupit! (*Výstřel*) Skvěle! (*Výstřel*) Nádherně!! (*Výstřel*) Znamenitě!!! (*Výstřel*) Jsem zachráněn!

Majitel stojí na jevišti tak, že jeho hlava je jako poslední v řadě kachen-terčů, které se po každém výstřelu jedna po druhé převrací. Když opona padá, zbývají přede Majitelem střelnice jen tři nebo dvě neseštělené kachny.

Z ruštiny přeložil Gabriel LAUB

Viktor Slavkin (1935) absolvoval železniční inženýrství, pracoval ve svém oboru, publikoval přitom satirické povídky, scénky a hry, až přešel profesionálně do novin. Je jedním z hlavních autorů a uměleckých vedoucích amatérského divadla moskevské university Náš dům.

Režisér J. Hužera natočil televizní dokument *Znáte Skřivany?*

PO STARÝCH ZÁMECKÝCH SCHODECH

Hudba a text: Karel Hašler

Zpívá Waldemar Matuška

Ne příliš zdlouha

C

Emi A7

Po starých zá - meckých scho - dech po scho - dech z ka - me -
Srdce má má - me - né lás - kou srdce své z mra - mo -

1. D7 2. D7 D7

- ne - ne kaž - dý ve - čer pan - na cho - dí
- ru - ru mě - sí - ček když večeř vchází

G A7 D7 G

za ru - ku se schochem vo - dí srd - ce má zmá - me - né.
pan A - lois ji do - pro - vá - zí po schodech na - ho - ru.

© Copyright 1946 by Mojmír Urbánek, Praha
[nyní Státní hudební vydavatelství, Praha 1967]

Dilia

Československé divadelní a literární jednatelství, Vyšehradská 28, Praha 2 — Nové Město

J. Klíma: MISTR. Hra o 2 dějstvích, 5 obrazech.

J. Broszkiewicz: DVĚ PŘÍHODY LEMUELA GULLIVERA. Hra o 2 dějstvích. Přeložil Z. Marek.

N. F. Simpson: HROMOVÝ CINKOT. Hra o 1 dějství. Přeložil Vladimír Pražák.

K. Čapek: TOVÁRNA NA ABSOLUTNO. Hra o prologu, 14 obrazech a epilogu. Dramatizoval J. Pišta.

J. Abramov: ZÁMECKÉ DOSTIHY. Současná hra o 3 dějstvích. Přeložila H. Stachová.

J. Procházka — L. Vilímová: CESTA ŘEKY K MOŘI (MARTIN EDEN). Hra o 20 obrazech na motivy slavného románu Jacka Londona.

Objednávky textů, katalogů a ZPRÁV DILIA, které měsíčně informují o všech novinkách, posílejte na adresu DILIA, Celetná 25, Praha 1 — Staré Město, telefon 628-31.

RYTÍŘ SVĚ DOBY

Hudba: Dušan Pálka / Text: Miroslav Zikán

Zpívá Václav Neckář

Beat-waltz *p-mf* Cmi F Cmi Eb

Že jsem ry-tíř svý do-by, je - jé, - tak mne ky-ta-ra
ko-pí a lu-ku, je - jé, - mám vždy strun pl-nou

Cmi F Eb Cmi F

zdo-bí, jé - jé, - Mám ji na každém kroku jako meč po svém
ru-ku, jé - jé, - Mís-to na ko-ni-k vandru sedím na va-šem

Abmaj Eb F Ab Bb Cmi 1. 2.

bo-ku, je - jé, jé-jé jé - jé, - Místo Jako
klandru, je - jé, jé-jé je - jé, -

F7 G Dmi7 G F7

tru-ba-dúr - vi-dím v činžá-ku brad, jako tru-ba-dúr - chci ti

G Dmi7 G F Cmi Bb

pod ok-ny hrát. Chodím na váš dvůr - den-ně, ja - ký pak

Cmi F D7 G F Eb

div? vlásce všechno jde tak ja - ko dřív, ja-ko dřív.

G Cmi F Cmi Eb

- Díky str-nu-íy pó-ze. je - jé, - mám i br-ně-ní

Cmi F Eb Cmi

v no-ze, je - jé. - Koukej, ven-ku je svě-že, u-teč,

F Abmaj7 Eb F Ab Bb Cmi

princezno zvě-že, ať tu sám dlou-ho ne-če- kám, - ať tu

Ab F Ab Cmi7 Cmi F Ab C#

sám - dlouho - ne-če - kám. - - -

AŽ SE MĚ ZEPTÁ ČAS

Hudba: Jaromír Vomáčka / Text: Jaromír Čermák

Zpívá Milan Chladil

Volně

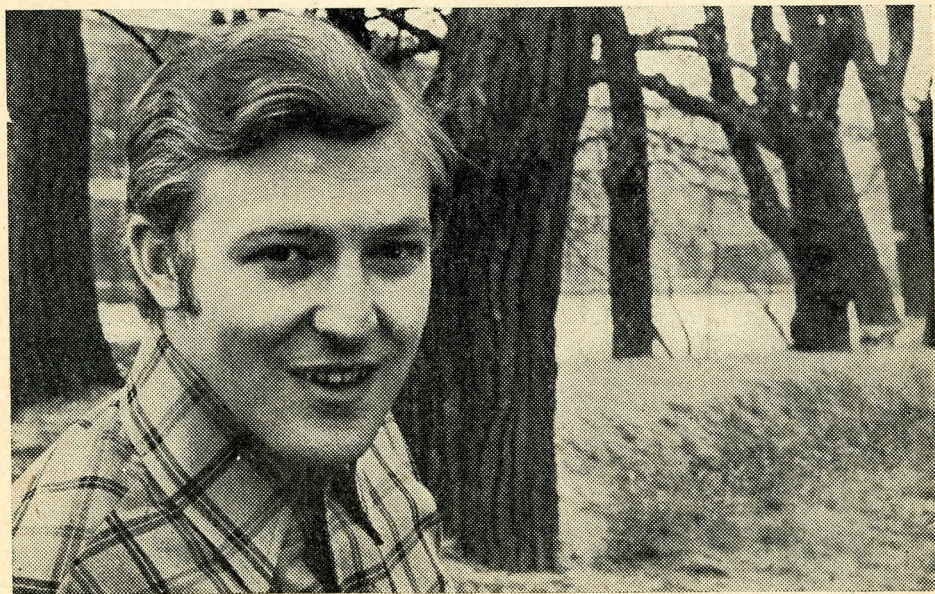
Až se mě zeptá čas, kde jsou mé lásky, hrdě mu od-po-vím:
všechny vzal čas. Jednou si mu-sím říc': jsou ta-dy
vrás-ky, ach, proč jsem tenkrát ne-potkal vás.
Proč ně-ko-mu na světě zů-stane navždycky ta pravá, ta je-di-
ná, a k jiné-mu o-sud se zacho-vá nelidsky, ne-má nic, jen vzpomí-
ná. Až se mě zeptá čas, kde jsou mé lás-ky, smutně mu
odpovím: všechny vzal čas. Hm

© Státní hudební vydavatelství • Praha 1966
Ze sborníku SHV „Zpíváme s kytarou“, č. 87

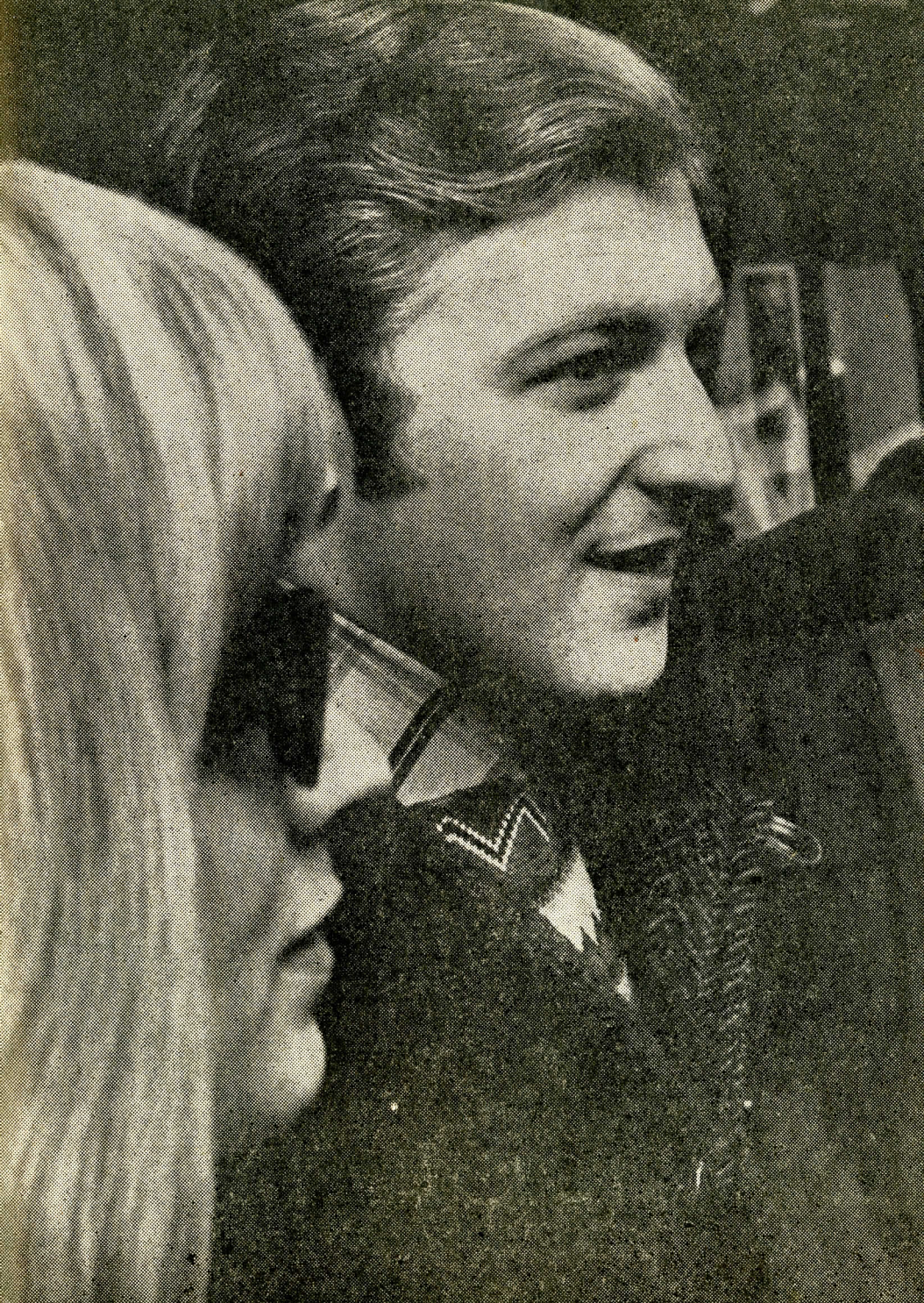
Milan Drobný

tramp a sportovec

Mezi první desítkou, zvolenou čtenáři Mladého světa ve Zlatém slavíku 1966 – byl osmý, před svým ředitelem Suchým – je jediný blondák a jediný pravý baryton. Typem tváře z něj může být pomocí špatné fotografie hezoun, Drobný sám však naštěstí vystupuje velice přirozeně a ani po úspěchu svého prvního hitu, Písně pro kočku, se nenaučil pravidlům krásného tváření se na kameru. Ostatně by to bylo v rozporu s jeho mužným hlasem i s trampskou ležérností jeho pěveckého způsobu. Chce být dobrým swingařem a vždycky taky zpíval s orchestry; s beatovou vlnou neměl nic společného a Country Beat je v tomto žánru jeho první štací. Zatím v sobě spojuje trochu swingu s westernem; připomíná v mnohém Američana Frankie Lainea. Je písničkářem. Posluchači ho mají rádi a mají při něm dobrou náladu.

NAROZEN: 8. prosince 1944 – **BYDLIŠTĚ:** Praha–Vinohrady, ulice Chodská, tedy Šlitrova – **MLÁDL:** Od třinácti na trampu s kluky staršími o pět šest let. Říkali mu Nůňa. Tvrdil, že je mu devatenáct a moc se bál, aby ho z party nevyhodili. Nesměl se podííci, že chodí ještě do školy, tak lhal a hrál si taky na zámečníka. Když se odpoledne měli sejít „po práci“, čistil před tím řetěz od kola, aby měl věrohodně zamazané ruce. Nakonec to prasklo při večírku. Zůstal sám s „kůží“. Kluci, jimž už tak bylo leccos na devatenáctiletém bloďáčkovi podezřelé, ji pak podrobili výslechu. Vylíčila, jak Nůňa uvařil několik káv, vypláchl několik hrnků, a za neustálého odbíhání, v řeči i jinak, se konečně dočkal příchodu ostatních – načež se začal tvářit nesmírně svůdnicky a opovržlivě. Nebylo mu to nic platné, kluci z něj vymáčkli, kolik mu je. Zachránilo ho jen pár akordů, které se sám naučil brnkat na kytaru a které se na trampu hodily. – **PRVNÍ KYTARA:** V šesté třídě. Odnal staré mince svého nic netušícího otce do spořitelny a za 500 Kčs si s kamarádem koupili po 117 Kčs dvě kytary, něco senza, s namalovanými černochoy, palmami a frajery s kravatami, a za zbytek korejské cigarety. Milan se je učil kouřit a dopadlo to nejhůř. – **SPORTY:** Z kolektivních mu nejlépe šel hokej; jako dorostenec pražského Motorletu se dostal i do reprezentačního výběru. Objevil se i v prvních dvou ročnících cyklistického Závodu míru mládeže. Poprvé skončil ve finále na 18., podruhé na 23. místě. Ale největší naděje se mu dávaly v běhu. Stovku zaspintoval za 11,4 vt. Přitom nijak speciálně netrénoval, vždycky ho přihlásili na nějaké školní přebory a půjčili mu tretry. Letos v únoru na to zase přišla řeč a nedůvěřivý pianista skupiny Country Beat Jiří Brabec – dříve nejlepší sprintér fakulty architektury – vyprovokoval ve tři v noci běh Ostravou. Třetím účastníkem byl exmistr Evropy ve stolním tenisu Vlado Miko. Na trati „odsud až na ten roh“ dvakrát zvítězil Drobný před Míkem a Brabcem. „Když mě ale vždycky víc bavily dresy, kolo, prostě blázinec,“ vysvětluje Drobný své zakopaně hřivny a zároveň nevyváženou lásku k fotbalu. V té šli s Karlem Gottem tak daleko, že v Kobylisích přelezli přes plot na velké hřiště a hráli – sami dva – na dvě branky. – **STUDIA:** Ač to zní neuvěřitelně, Milan Drobný se při všem trampování a sportování i dobře učil. Na konci devítiletky měl čtyři dvojky. Protože ho na Vinohradech nikde nechtěli na dvanáctiletku vzít (to se ještě bralo v úvahu, že otec byl za války čs. letcem v Anglii), musel chodit až do Vysočan (kde to nikomu nevadilo). – **ZKOUŠKY NA KONZERVÁTOR:** Nejdřív chtěl být po otci letcem. Pak mu spolužačka ukázala noviny se zprávou o zkouškách na konzervátor. Každý tam měl připravené árie, básničky a monology, jen Drobný nic. Hlásil se na hudební komedii, komisi předsedal Oldřich Nový. „Tak co to bude?“ obrátila se na Drobného od klavíru slavná virtuóška Marie Knotková. „Jak to, co to bude?“ Zdlouhavě se vyjasnilo, že má něco zpívat, že s sebou nic nemá, že ale zazpívá Písníčku o base. Marie Knotková nadšeně zalovila v klávesách: „Tu jihočeskou, že?“ Ne, ne, ten šlágr, Naťo přivodil Drobný komisi šok: začal si tleskat, odpískal predehru a spustil... Jen citlivý Kristián ho tehdy pochopil a zasadil se, aby byl přijat. (Třebaže u teorie prolít' a nevěděl, co je kvartový a kvintový kruh.) – **KARIÉRA:** Řada orchestrů, nakonec Rendlův v kavárně Vltava; to bylo Drobnému sedmnáct. Odtud do Semaforu, pak na vojnu a zpět. Dnes mimo to hostování s Country Beatem a s Karlem Vlachem. – **NEJVĚŠÍ ÚSPĚCH:** Dvojnásobné vítězství Písně pro kočku v rozhlasové houpáče. – **NEJVĚŠÍ ÚSKALI:** Ustálený, úspěšný interpretační typ; Drobný by jej měl začít zvolna obměňovat, anebo si pečlivě vybírat jen nápadité (nejen melodicky, ale i textově) písničky, aby každá z nich byla sama o sobě výrazná a přitom se navzájem lišily. – **JEHO OBLIBENÍ ZPĚVÁCI:** Ray Charles, P. J. Proby, Tom Jones, Joe Williams, Johnny Cash, Hank Snow; Gott, Hálka, Matuška – **ZPĚVÁCKY:** Fitzgeraldová, Petula Clark, Dusty Springfield, Wanda Jackson; Kubišová, Blehárová, Pilarová, Olmerová – **NAŠI AUTORI TANEČNÍ HUDBY:** Šlitr, Jiří Brabec, Ondráček, Mareš, L. Štáidl, z textařů Suchý, Grossmann, Borovec, Krečmar, J. Štáidl, Schneider – **ZAHRANIČNÍ SKUPINY:** Beach Boys, Walker Brothers, Beatles – **AUTORI VÁŽNÉ HUDBY:** Händel, Mozart, Beethoven – **MALÍŘI:** Rubens, Rembrandt – **BÁSNÍCI:** Christian Morgenstern – **PROZAICI:** Wallace a všichni dobří detektivkáři – **ŽIVOTNÍ PRÁNÍ:** Mít dobrý repertoár.

LOĎ VYPLOUVÁ

Hudba: Jiří Brabec / Text: Jiří Grossmann

Z ko-má-nů se kouří, loď už vyplou - vá. Sblížíci se
bou-ří tiše rozmlou- vá. A ty na po- březí
stojiš plačí- cí. Mezi ná- mi leží vlny šumí.
cí. Až se jednou vrátím, přivezu ti náhrdelník z perel stříbrných.
Až se jed- nou vrá- tím, přive- zu ti do vla- sů sních.
Si-ré-na už houká, mi-zi obrys tvůj.
Mo-ře je jak lou- ka, tak ne-plač a pluj!

NEJOBLÍBENĚJŠÍ VERŠE NEJOBLÍBENĚJŠÍCH ZPĚVÁKŮ

CHRISTIAN MORGENSTERN

TYČKOVÝ PLOT

Byl jeden plot, stál opuštěn,
skrz tyčky bylo vidět ven.

Architekt, který odhad měl,
když v podvečer tu osaměl,

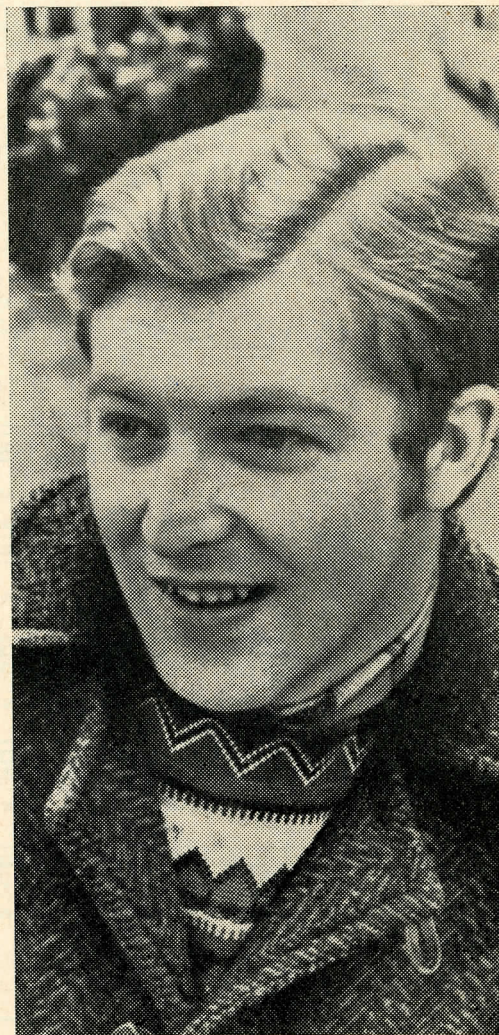
mezery tyčkám vzal a šel
a velký dům z nich vystavěl.

Plot přitom stál jak hloupý strýc,
kolem tyček už neměl nic.

Prázdným vzhledem se prostý zdál.
Proto jej senát zrušit dal.

Architekt si vzal taxíka,
plách v Afri — či Amerika.

Přeložil Josef Hiršal

JAKO PENELOPÉ

Hudba Bedřich Nikodém / Text: Jiřina Fikejzová

Zpívá Yvetta Simonová

Tempo di slowrock

Bmi7 G7 C F C G7 p C f Ami
 Js-ěm věr - ná - ja-ko Pe-ne-lo- pé, - netvr-
G F Emi Ami Emi F
 dí-m, - že si tkám, ne-ří-kám, - že tu lkám, a-le vím, že prá-vě tím, že ty tu
Dmi7 F D7 G7
 schá-zíš, - má-lo ra-dos-ti mám. Mě srd-ce, - to je le-ďo-vý
Ami G F Emi Ami
 dů-m. - Kdy-by sám - oh-ňů král před ním stál, dál se zval, a-ž jste,
Emi F D7 G7 C F
 kdo jste, ci-zí hos-te, je mi lí-to. dá-te od-prahu, dál!
C H7 E
 Je-ní slás-kou - ja-ko za-hra-da kve-tu, F - G - jest-li z-dám se ti
H7 E G C
 ksvě-tu - ne-ne-chá-vej mě tu ná-stra-hám, i kdy-ž za-vá-hám, bu-du věr-ná
Ami G F Emi
 - ja-ko Pe-ne-lo- pé. - Dva-cet let je v-šak moc, - já ti dám den a
Ami Emi F D7
 noc. Tak ti ří-kám - mezi řád-ky, - - vrát se zpát-ky,
G7 Ab Ab C G7
 - vrát se z těch blud-ných cest, - jak mám sa-mo-tu nést - ja-ko Pe-ne-lo-
C F C G7 C F C G7 C F
 pé, - ja-ko Pe-ne-lo- pé, - ja-ko Pe-ne-lo- pé.

JEŠTĚ NE

Hudba: Dušan Pálka / Text: Miroslav Zikán

Zpívá Marta Kubišová

Slowly

Hmi A G F#mi A D Hmi Emi

1. Ještě ne, prosím tě, ještě ne. Za-po-meň, že už máš
2. Ještě ne, prosím tě, ještě ne. Proč ti čas tak hlavu

A Emi7 A D Hmi Emi

jít, zmát? drž mě dál o-kolo ra-meno, třeba mlč. já bu-du
zmát? Co pak máš své srdce z kamene? Necháš mne tu jen tak

A Emi A F#mi Hmi Emi A

snít; ci-ferník na vě-ži a-ni hodin hlas,
stát. Lou-če-ní, to vždycky vo-ní po sl-zách,

F#mi Hmi Emi C Hmi Emi A F#mi

ne-mohu dát lás-ku ča-su na pospas, teď když je mi tak blažené,
a proto mám zněj dnes tak veliký strach, po-hled' mi radši

G Emi7 A G AG A 12 F#mi Hmi DZ F#mi

ne-smíš o-dejít, ne, ne, ne, ne! do o-čí a tisíckrát, ó.

Gmaj7 A9 D Hmi Emi A9

tisíckrát říkej "mám tě rád." Ó tisíckrát říkej "mám tě

D Hmi Emi A9 D F6 G Bb D G D

rád." O tisíckrát říkej "mám tě rád!"

© Státní hudební vydavatelství • Praha 1967
Ze sborníku SHV „Zpíváme s kytarou“, č. 90

◀ © Státní hudební vydavatelství • Praha 1966
Ze sborníku SHV „Zpíváme s kytarou“, č. 87

ZMEŠKAL JSI VLAK

Původní text a hudba: Chris Andrews

Český text: Zdeněk Borovec

Zpívá Yvetta Simonová

Rubato

C F C G7 C 8

Jízdní řád je jízdní řád, musíš, hochu můj, mi sbohem dát!

C G7

1. Tenkrát na malém ná-dra-ží ty ved sis mě pod pa-ží do- bře
 2. Čekám zas na tom ná-dra-ží, jen jedno mě za- rá-ží, psal jsi,
 3. Nežár-lím, a- le nač si lhát, chtěla bych tu šťastnou znát, na níž's

C

vě- da, jak by ne, že tě ten od- jezd ne- mi- ne. Už nej-
 dnes- ka ke třetí, že mě stisk- neš vo - bje- tí. Tvůj vlak
 ne- chal o - či tam, však to ti jed- nou spo- či- tám. Vím, v čem

§ F C

mé - ně dvě- stěkrát jsi ří - kal, jak máš mě rád a
 přes- ně ve tři jel, ty však jsi sním ne- při- jel, já
 je pes za- ko- pán, je- nom bav se ja- ko pán, až

G7 Cmaj7 Dmi C 1-3.

hu- čel jsi do mne tak, až tehdy zmeš- kal jsi vlak. Hm -
 vím a - le, proč a jak, proč a jak zmeš- kal jsi vlak. Hm -
 prosit mě při- jdeš pak, ře- knu ti: zmeš- kal jsi vlak. Hm -

14 7 D.S. al S.e Coda

Hm - Vím v čem

CODA Cmaj7 D Dmi C

Hm - zmeš - kal jsi vlak.

© 1965 GLISSANDO MUSIC LTD, London

Pro ČSSR Státní hudební vydavatelství, Praha 1967

SVĚ BANJO ODHAZUJI V DÁLI

Hudba: Jiří Brabec / Text: Jiří Grossmann

Zpívá Jiří Grossmann

Svě ban-jo od-ha-zu-ji v dál, - - - tam ně-ka-m
ban-jo od-ha-zu-ji v dál, ať stebou
do cho-má-če trá-vě. Ver-še, jež jsem tipo-ví-dal,
zů-sta-ne tu zá-tím, a - bych se o te-be ne-bál,
zí-tra ti sa-mo do-vy-prá-ví. Svě vrá-tím.
než se zpátky za-se
Vždyt dva ro-ky mo-žná ně-kdy
zname-na-jí víc, než dva-cet let. To se
po-tom pozná, co v so-bě li-di-ma-jí, dej si proto na-nich zá-le-
žet. Já chtěl bych zpívat do rá-na,
o všem co jsem si kdy-si přál - - - A pro-to
v póze Cy-ra-na své ban-jo od-ha-zu-ji v dál.

NEVĚŘÍM! (Fais la rire)

Hudba: Danyel Gérard / Původní text: Ralph Bernet

Český text: Jiří Štaidl

Tempo di slowrock

1. Bylo to v neděli vloni na bo-ží hod, - kdy tě prý viděli, což ti ne-by-lo
2. Byla to neděle, vloni, sváteční čas, pošťák mi nesmě-le zrána do-ru-čil
3. Bylo to v neděli, vím to z deseti míst, ně-ko-ho vi-dě-li te-be z koste-la

vhod. v ne-dě-li na-po-sled, ni-ky-dy ví-ce pak už,
vz-ka-z. Čtu si ho bez dechu, čtu ho z-no-va ted' vám:
nýt. By-lo to v ne-dě-li vloni na bo-ží hod,

pár metrů na dohled měl tě v náručí muž. Nevě-řím, nevěřím, ne-vě-
Pí-šu ti ve spěchu, budeš tedka už sám.
řít mi to nechtěli, že by to nepřišlo vhod.

řím. - Já - říkám lidem vo - ko - lí: - Ne-vě-

řím, - nevěřím, nevěřím. A tím mě srdce ne-bo - lí. -lí.

© 1965 by DANYMUSIC, PARIS

Pro ČSSR Státní hudební vydavatelství. Praha 1967

SLÍBENÉ LÉTO

Hudba: Ivan Kotrč / Text: Jan Cziviš

Zpívá Karel Kopecký

Moderato

On A ona Á oba Ha-ó, ha-ó. On Á ona Á

oba Ha-ó, ha-ó. 1. Až budu ležet zas On na trá-vě u vo-dy,

z le-sa ti přine-su čer-ve-né jaho-dy, červené jaho-dy

z vyhřátých strá-ní, ja-ho-dy za-vo-ní - na miskách dlaní -

Ona Á - - - On Ja-ho-dy

za-vo-ní - na miskách dlaní. - 2.3. Až bu-dem ležet zas

na trá-vě ze-le-né, napít ti přinesu z čistě-ho prame-ne,

dívat se do výšek z le-sa ti přinesu F7 ča-rov-ný o-ří-šek,

z čistě-ho prame-ne z modravé bá-ně, napít ti přine-su

můžeš mi poše-pat sed-mero přa-ní, čarov-ný o-říšek

z pohár-ku dla-ně. Ona A le-ží v tvé dlaní.

Na-pít ti při-ne-su v po-hár-ku

Ča-rov-ný o-ří-šek le-ží v tvé

dlaně. - On A Ona A

O KRÁLI VÁCLAVOVI

Hudba: Petr Hapka / Text: Petr Rada

Zpívá Spiritual kvintet

Refr.

Už bu-de rá-no, měsíc bled- ne a hvězdy přes den půjdou spát. Kdo dopil
na dno, ať se zved- ne, cestou mu ptá-ci budou hrá - t, cestou mu ptá-ci bu-dou
hrát. Fine Na Starem městě, blízko Tý - na, bý-valo hospod vždycky
dost, malé i větší, každá ji - ná, sedal v nich mnohý vzácný host.
Chodíval sem, už je to dávno, král Václav se svým šaškem pít,
snad, že tak mohlé mu-sel spláchnout, nevěděl kdy má domů jít. Už bu-de

Však jeho šašek jménem Žito
na loutnu náhle přestal hrát
králi můj ač je mi to líto
musíš se teď už domů brát
Královna pokud je mi známo
tady v těch věcech nezná žert
když přijdeš domů pozdě ráno
mračit se bude jako čert

Když přes most šli pak v ranní páře
šaškovi smutně řekl král
to není život pro vladaře
takhle to přeci nejde dál
Královna ví že v zájmu rodu
tenkrát jsem za choť si ji vzal
teď mě však nutí pít jen vodu
kde bych pak po ní sílu bral

Už bude ráno ..

Už bude ráno ..

ČEKÁNÍ

JAN SUCHARDA

Vypustil z úst kouř a zamáčkl v popelníku poslední cigaretu. Potom otevřel nejspodnější zásuvku svého pracovního stolu a vyndal ven nevelkou kartonovou krabici. Uvnitř byl malý lesklý revolver, který měl ještě z války, kdy jej dostal s vřytým věnováním od velitele pluku. Přesvědčil se, že je nabitý, a položil jej na desku stolu. Několikrát prošel napříč pokojem a zastavil se u zrcadla, upravil si vázanku, jejíž uzel měl trochu posunutý ke straně. Všechno musí být dokonalé, bez nejmenší chyby, nechtěl nikomu přidělavat práci. Na sobě měl tmavé šaty s jemným proužkem a bílou košili. Tvář měl pečlivě vyholenou.

Pak vzal do ruky ten malý sympatický revolver a potěžkal jej. Levou rukou natáhl závěr a zaslechl jeho klapnutí. Ještě se rozhlédl po pokoji a na papíru, který ležel na stole, udělal velkou tečku za posledním slovem, musel se při tom usmát, jak to bylo symbolické. Přiložil si ústí zbraně ke spánku a ucítil, jak mu pod přitisknutým kovem pulsuje krev, puls měl normální, nezrychlený. Byl naprosto klidný, nebylo ani jiného vyhnutí. Ukazovákem pomalu tiskl spoušť a jeho tělem projelo mrazivé vzrušení. Jestli v tom okamžiku něčeho zalitoval, pak to bylo jedině to, že tento pocit nemůže trvat věčně.

Společnost ve vedlejší místnosti napjatě vyčkávala. Jakmile zazněl výstřel a tlumený pád těla, usedla s obličejí bolem zraněných k připravené hostině.

FALEŠNÝ HRÁČ

Hudba: Angelo Michajlov / Text: Eduard Krečmar

Zpívá Waldemar Matuška

Živé *mf* Gmi F Gmi Cmi Cmi F

Jsou to-ny, které se ztrá-ce-jí a krát-ce, krátce zní, - má
blá-zen o je-jí lás-ku hrál hru mír-ně ha-zard-ní - a

Gmi F Gmi Cmi D7

lás-ka pláče a zdá se jí, že už mě nevěz-ní. - Jsou
pak jsem o výhru má-lo stál, jen má-lo, jen pádní. - Já

E Gmi Cmi E Ab Bb7 Eb Bb7

tó-ny, které se ozvou a ne-dozní, zní, váž-ně krát-ce, má
brál jsem, přiznám se, ma-linko fa-lešně, ne prá-vě správ-ně, a

Eb Gmi Cmi Eb Ab Bb7 Eb D7

lás-ka pláče a je z toho nervózní, ří-ká, že jsem zrád-ce. Ta
když jsme jednou šli za město na třešně, lí-bal jsem ji v trá-vě. A

Gmi F Gmi Cmi D7

dív-ka nejdřív mě spou-ta-la jak věz-ně v ná-ru-čí. - A
tam se zní stala má-mi-lá, na krát-ko, krát-ko jen. - I
tó-ny, které se vra-ce-jí a dlou-ze, dlou-ze zní. - Má

Gmi F Gmi Eb F Gmi

ted' je be-ze mne zou-fa-lá, snad ji to po-u-čí. -
když mě svou vůní zmá-mi-la a já byl spoko-jen. -
lás-ka pláče a zdá se jí, že zas mě u-věz-ní. -

F#mi F7 Eb7 D7 Gmi F#mi F7

Snad u-ti-ší - krás-ný pláč, - až pocho-
Snad u-ti-ší - krás-ný pláč, - až pocho-
Vš, že jsem jen bíd-ný hráč, - a zvitě-

Ebdim Eb7 D7 Gmi Po II.d.S.at

pí, - že jsem hráč. - Já pláč. -
pí, - že jsem hráč. - Jsou
zí krás-ný

© Státní hudební vydavatelství • Praha 1967
Ze sborníku SHV „Zpíváme s kytarou“ č. 90

TRŮN Z KVĚTŮ

Hudba: Angelo Michajlov / Text: Eduard Krečmar

Zpívá Helena Vondráčková

Slow-beat

E^b A^b *E^b A^b* *E^b A^b*

1. Já kdysi hocha měla, zá - hy jsem osa-mě-la,
 2. Nejsem už nedostupná; jsem z toho trochu smutná,
 3. Já kdysi měla hocha, já pro něj by-la socha;

E^b A^b *E^b A^b* *E^b A^b*

záhyhned po prázdní-nách. My byli ještě dětmi, on jenom verše čet' mi,
 jsem trochu chudší než dřív. Směj-te se nebo brečte, ver-še mi nikdo nečte,
 před kterou sůtou vždy stál. Dnes nenajde se lehce muž, který mnoho nechce,

E^b A^b B^{b7} *Cmi E^b E^b(6) F7*

zmých horkých dlaní měl strach. loužil postavit mi trůn z květů, pro mne králov-nu,
 čist verše to prý je div. Ptám se, kdo by dneska trůn z květů ješ-tě dát mi moh',
 muž který tolik by dal. Ptám se, kdo by dneska trůn z květů ješ-tě dát mi moh',

Cmi E^b E^b F7 *Cmi E^b E^b F7* *1. 2. G B^{b7}*

trůn z květů, měl jich poskrovnu, trůn z květů, pro mne ne-dostup-nou. -
 trůn z květů ja-ko tamtenhoch, trůn z květů sláskou bez náro-ků
 trůn z květů ja-ko tamtenhoch, trůn z květů sláskou bez náro-

1. 3. G B^{b7} *E^b A^b E^b E^b A^b E^b A^b*

ků - ků - ů. Já kdysi hocha měla, zá - hy jsem osa-mě-la,

E^b A^b B^{b7} E^b A^b E^b A^b

záhy hned po prázdních. My byli ještě dětmi, on jenom verše čet' mi,

E^b A^b E^b A^b E^b A^b E^b A^b E^b

zmých horkých dlaní měl strach, zmých horkých dlaní měl strach, zmých horkých

A^b E^b A^b E^b A^b E^b A^b E^b A^b E^b A^b E^b

dlaní měl strach la lala la lá - la la lalala - la lalala lá.

KRÁSNÁ PAŘÍŽ (I Love Paris)

Hudba a původní text: Cole Porter

Český text: Ivo Havlů

Moderato

Po kaž- dé, když jdu tím městem pů- vab- ným, tak až zá- vrat.
 z té krá-sy mám. Ať se den u- smí- vá, ať střechy děšt o-mý-
 vá, po kaž- dé znovu ři- ká- vám: - Krás- ná
 bý- vá vle- tě Pa-říž. - krás- ná na podzim je těž,
 krás- ná je, když v bí- lé zi- mě sníh se sná- ší, krás- ná
 je, když mávne ja- ro proutkem krá- sy. Lí- bí se mi krás- ná
 Pa-říž - nej- víc ze všech měst, co znám. -
 Krás- ná Pa-říž, pů- vab- ná a sladká Pa-říž, tam svoji lás- ku
 mám. - tam svoji lás- ku mám. -

© 1953 by Cole Porter (Buxton Hill Music Corp. — Chappell & Co., Inc., New York — Chappell & Co. Ltd. London — Chappell & Co., GmbH, München)

Pro ČSSR Státní hudební vydatelství, Praha 1966

[se svolením firmy Chappell & Co., GmbH, München]

PRVNÍ ŘÁDKY

Alexander Hejduk

Bejt slušnej, to je ale divný

Napsat dívce básničku, to je hrozně lehká věc. To musím mít přece za pět minut hotový, a je teprve půl čtvrtý. To si vezmu papír, tužku, turka, cigarety a sirky. Zapálím si lípu a koušu do tužky. Jak to tak nejlíp začít? Nějak pěkně a slušně, aby to nevypadalo jako nějaké uhozené dopis. Upíjím kávu a zapaluju si druhou cigaretu. Místo psaní koukám, jak špinavě kouř z mé cigarety dělá klikatý spirály k oknu a pak frnkne ven nebo utíká nazpátek, jako já, taky bych nejradši frnk, ale jak se přede mnou objeví ona, běžel bych po kolenou nazpátek. Snad mě to časem přejde.

Překlenout údolí času mostem. Pěkný, pěkný, ale co dál? Cítím šílenou žízeň, takovou krásnou žízeň, co maj así vopravdic-ky básníci furt. Vyndám z ledničky pivo a zapálím si další.

Kdyby ty knihy měly aspoň lepší názvy, ale doma jsou samý saláty, ani do básničky se to nehodí. Copak můžu napsat: Když nastaly deště... Jsem pro tebe jen podružnej případ...? Nel! Při vši pravdě je to volovina. Čtyry. Za půl hodiny se musím jít oblíknout a nic mě nenapadá. Du radši vysypat popelník a dám si další kávu. Ty cigarety ubejvaj, to je hrozný. Čtvrt na pět a prázdný papír. Stojí mně vůbec za to přemýšlení? Už jsem začal, tak to dopíšu, i kdybych měl přijít pozdě. Jsem přece chlap. A jaké, říkám na sebe do zrcadla,

kde se koupe ciferník s vodřenejma ručičkama, co utíkaj k půl pátý.

A najednou si ani nestačím zapálit jak rychle pššu a mám básničku celou. Půl pryč, ani jí nečtu, zmuchlám jí do čtverce, vyskočím jak splašený kohout a běžím se vyřezávat do koupelny. Za pět minut kroutím nad svým účesem a nad tím, jak jsem to stačil, hlavou. Ráno mi to trvá půl hodiny a teď jsem za pět minut vyblejskaný, že bych moh stát ve vitríně obchodu na lesklý věci. Až na ty vlasy, ale s těma se nedá nic dělat. Je to plevel.

Vyběhnu z bytu a hned mám smůlu. Zrovna teď mě musej potkat známí z baráku, co maj takový ty blbý starosti: Ježíš, tys vyrost, a jaké seš vyfešákovanej, to jdeš jistě za nějakou nevěstou, ale nežeň se, na to máš dost času do padesáti, podívej se na mě, vždyť já si ještě pamatuju, když jsi byl takovej dle mrňavej a vždycky jsi běžel s velíkánským brekotem domů a křičel jsi přes tři ulice Mami, já chci čůrat a schody byly už stejně mokré... Odcházím, neboť nemám na močení jedinou myšlenku, a zdálky mi doznívá, jak jsem byl malej a jak mi říkali, že musím pít mlíko, nebo že budu zelenej, a jak prej mi jednou bratr upil mý mlíko a jak jsem zařval z celý vejšky svého kočárku Nepij mi to mlíko, nebo budu zelenej!

Ubíhám zeleně vzteky a další už neslyším. Zahybám za roh a tam zůstávám třet u plotu. Zapálím si cigaretu, protože vona přijde stejně pozdě. Sem naštvanej a už si připravuju, jak ji vynadám, ale pak se z jejich dveří vyhrne přívál třípytu, jasů a krásky a já si uvědomím, že jsem proti ní jen zaflákaný starý hrnec, a najednou vím, že jí stejně nevynadám, že jí stejně así nepřetnu tu básničku, protože mám strach, aby se mi nescházela, a sem rád, když se zmůžu na nějaký to počasí a co hrajou v bijákách.

Jenže to již mluvím spisovně a slušně a nedivím se tomu a jsem tak nějak pěkně šťastný.

Vono to de bejt slušnej, dyž je člověk zamilovanej.

repertoár malé scény

Vydává ministerstvo kultury a informací v nakladatelství Orbis, n. p. — Redakce Repertoáru malé scény a Amatérské scény: Jiří Beneš (vedoucí redaktor), Pavel Bošek, Marie Vašínková. Grafická úprava: Valdemar Ungermann. Technická redaktorka: Jana Zubíková. Redakční kruh: V. Bárta, V. Bartůněk, J. Bodláková, J. Černý, M. Kovářík, J. Podaný, J. Škvorecký, J. Vedral, I. Verner, I. Vyskočil. Adresa redakce: Praha 1, Vinohradská 3; telefon 221054. Tiskne Knih-tisk, n. p., závod 2, Praha 2, Slezská 13. Rozšiřuje PNS, objednávky přijímá každá pošta i doručovatel. Objednávky do zahraničí vyřizuje PNS, ústřední expedice tisku, Jindřišská 14, Praha 1. Vychází měsíčně; cena výtisku 2,50 Kčs. Toto číslo bylo odevzdáno tiskárně 15. dubna 1967. © Orbis, 1967 — F-10*70281

Právo k provozování uveřejněných textů zadává Československé divadelní a literární jednatelství, Praha 2, Vyšehradská 28; autorská práva autorů hudebních skladeb chrání Ochranný svaz autorský, Praha 6, Čs. armády 20.

DLOUHEJ NOS

Hudba: Miroslav Kefurt / Text: Ivo Rožek

Rychlejší beat

Tma ne-mě-la co na sebe a já byl bos, měsíc na mě
 u-dělal dlouhej nos. Kdybys věděl, že bez te-be tma zlá je
 dost, u oh-ně bys tu se-děla a já bych neměl zlost. Měl bych řeči
 jako: "Že tě rád mám." Ó, ó - ó - ó věděl bych, jak začít.
 Hvězda nevyšla, ty jsi nepřišla a mně teď musí stačit, že na kyta-ru
 zahra-ju si sám. - Tma ne-měla co na sebe a já byl
 bos, měsíc na mě u- dělal, já, já, já, já, - dlouhej nos.

Ze sborníku SHV „Zpíváme s kytarou“, č. 90

*Sklad jedů-
nepovolaným vstup
přísně zakázán!*

IVO ROŽEK

se živí jako kulisák.
Pět let v Rokoku,
teď v Národním divadle.
Asi ctí desáté z Hemingwayových
spisovatelských příkázání:
„Mlčte!
Mluvená věta
zabíjí tvůrčí úmysl.“
Mlčí,
nepatří do žádné party
natož klanu
a píše takovéhle texty:
Měsíc nad Vermontem,
Mr. Paganini,
Javory, Smutná voda,
Depeše.
A skrze ty mluví.
Střídmě a přesně, bez odpadů.

[Foto L. Svátek]

Na snímku
Jaroslava Boušky
zpěvačka Vlasta Kahovcová

5

SM